

LITURGIJSKA SLAVLJA KROZ MJESEC

T R A V A N J

1. Bogoslužje ferijalno**Istog dana**

— **Sv. Hugo**, biskup, rodio se 1053. godine, a već je 1080. g. posvećen i postavljen za biskupa grada Grenobla u Francuskoj. Stupivši na čelo te biskupije, sve je poduzeo da je obnovi u duhu reforme pape Grgura VII. Svom se dušom borio protiv cezaropapizma i protiv sebičnosti velikaša, a isto tako i za uspostavu discipline među klerom. U tome su mu mnogo pomogli redovnici, posebno benediktinci i kartuzijanci, koji su na čelu sa svojim osnivačem sv. Brunom osnovali dva samostana u njegovoj biskupiji. Hugo je bio veliki prijatelj sa sv. Brunom i usko povezan s njegovim kartuzijanskim redom. Hugo je podupirao taj red savjetima i raznim dobrima sve do smrti. Mnogo je učinio i za svoj biskupski grad Grenoble: sagradio je jedan kameni most, tržnicu, tri bolnice, obnovio crkve te uspješno posredovao u razmiricama između dijecezanskog i redovničkog klera, kao i između klerika i svjetovnjaka.

Osim izvanredne aktivnosti, Hugo se odlikovao i duhom molitve i kontemplacije. Osjećao je veliku sklonost prema osami i sabranosti. Stoga se rado povlačio na molitvu i razmišljanje, odakle je crpao snagu za svoju izvanrednu aktivnost. Umro je 1. travnja 1132. Svetim ga je proglasio papa Inocent II. god. 1134., tj. dvije godine nakon njegove smrti.

SS

— **Bl. Nonije Alvares Pereira**, redovnik. Rodio se 24. lipnja 1360. U Portugalu u plemićkoj obitelji Pereira. Već od 13. godine bio je na dvoru kralja Ferdinanda. Oženio se 15. kolovoza 1376. s Leonorom da Alvim. S njom je imao troje djece: dvoje je brzo umrlo, a treće — kćerka Beatrice koja se udala za sina kralja Ivana I. Posvetio se vojničkom životu te je u raznim ratovima sa susjednom Kastilijom imao mnogo uspjeha. Već u 25. godini imenovan je vrhovnim zapovjednikom portugalske vojske.

Još kao časnik gajio je duboku pobožnost prema presv. Oltarskom Sakramentu i Majci Božjoj. Svaki je dan slušao po dvije sv. mise, a subotom i nedjeljom po tri. Često se ispovijedao i pričešćivao te strogo postio. Na njegovim su zastavama bile slike Isusa Raspetoga i Majke Božje. O svome trošku sagradio je desetak crkava. Karmelićanima je u Lisabonu sagradio prekrasnu crkvu u čast Majci Božjoj i samostan.

Pošto mu je umrla supruga 1387. godine, razdijelio je svu svoju imovinu u dobrotvorne svrhe i na čuđenje čitavog Portugala stupio je u red karmelita 15. kolovoza 1423. u samostanu u Lisabonu, koji je sam sagradio, kao brat pomoćnik i u samostanu je obavljao najniže poslove. U redu je uzeo ime brat Nontije od Svete Marije. Umro je 1. travnja 1431. pošto je u samostanu proveo osam godina u sabranosti, poniznosti, molitvi i pokori. Još za života smatrali su ga svetim. Njegovo štovanje odobrio je papa Benedikt XV. 23. siječnja 1918. godine.

IK

— **Sv. Teodora** (Božica), sestra sv. Hermes, mučenika, mučenica u Rimu za vrijeme cara Hadrijana.

— **Sv. Venancije**, biskup i mučenik.

— **Sv. Viktor i Stjepan**, mučenici u Egiptu.

— **Sv. Kvintijan i Irenej**, mučenici u Armeniji.

— **Sv. Makarije**, branitelj štovanja svetih slika u Carigradu, zbog čega je za vrijeme cara Leona bio prognan i u progonstvu umro.

— **Sv. Valerik**, opat, pratilac sv. Kolumbana, umro u Ambijan (Leuconay) u Galiji.

2. SV. FRANJO PAOLSKI, pustinjač *Neobavezan spomendan*

Pustinjač, pokornik i čovjek molitve, sv. Franjo Paolski rodio se 27. ožujka 1416. u Paoli (Kalabrija, Italija) od oca Giacomo Alessio, rečenog »Martolilla«, i majke Vienne di Fuscaldo. U obiteljskoj školi odgojen je u kršćanskim krepostima, nadasve u molitvi koju je cijeli život provodio u ljubavi i poniznosti. Kao dvanaestogodišnjaka roditelji su zavjetovali da služi godinu dana u franjevačkom samostanu Sv. Marko. Proboravivši godinu dana u tom samostanu, 1429. g. s roditeljima je hodočastio po svetim mjestima Italije, posebno u Asiz i Rim. U Rimu se susreo s raskošnim životom ondašnjeg klera. To ga je najviše potaklo da se te iste godine uputi u blizinu Paolija te započne živjeti pustinjački: u molitvi, postu, mrtvenju i pokori sve do 1435. godine. Osim svetačkog života, Franjo je bio i pravi čudotvorac: na njegov zagovor ozdravljali su paralizirani, gubavci, slijepci, opsjednuti. Ali je žigosao bogataše, čak i kralja, jer ih je i bogatstvo udaljavalo od Boga. Zbog toga je imao neprijatelja koji su ga progonili.

Franjo je međutim postao veoma poznat po čitavoj okolici Paolija. Stoga mu se pridružiše još neki muževi želeći živjeti poput njega. Tako on osnuje zajednicu od 12 članova koju nazva »*Franjini pustinjaci*«. Toj zajednici se pridružio i njegov otac 1450. g. poslije nego mu je umrla žena. Papa Siksto IV. potvrdio je Franjinu kongregaciju 1474. godine, koja se od tada zove »*Red najmanjih*«.

Čuvši za Franju kao čudotvorca, francuski kralj Luj XI. pozove ga na svoj dvor da ga liječi. Franjo se opet pokazao kao čudotvorac, po-

nizan pokornik, čovjek duboke vjere i duhovnoga života. Nije bio naročito učen, ali je poznao znanost svetaca i prodirao u nutrinu čovjeka više negoli koji učeni teolog. Njegova je duhovnost slična onoj sv. Franje iz Asiza: duh poniznosti, siromaštva, ljubavi prema Bogu, stvaranjima i bližnjemu bez ograničenja, duboki duh molitve, jako pobožan prema Raspetomu, Euharistiji i bl. Djevici Mariji.

Franjo je uveo pobožnost 13 petaka Muke. Najveća je posebnost njegova reda što je uveo »*Quarto voto di quaresima perpetua*«, tj. da čitava godina bude kao korizma za njegovu »*najmanju*« subraću.

Bogu je predao svoj plemeniti duh u 91. godini života na Veliki petak 2. travnja 1507. u francuskom mjestu Plessis-lès-Tours, gdje je i pokopan. Papa Leon X. ga je proglasio blaženim 1513. godine, a 1519. g. svetim. Pio XII. proglasio ga je 1943. g. zaštitnikom primorske Italije. Mnoge su crkve diljem Evrope posvećene u njegovu čast.

JB

Istog dana

— **Sv. Marija Egipatska**, pokornica. Život ove svete, koja je najprije bila velika grešnica a onda velika pokornica, pravi je roman. O njezinu životu saznajemo iz zapisa monaha Zozima i jedne palestinske predaje koja je nastala oko njezina groba. Marija se rodila u Egiptu oko 343. godine. Kad joj je bilo 12 godina, otišla je iz roditeljske kuće u lučki grad Aleksandriju. Tu je provela 17 godina kao kurtizana. Videći jednoga dana da se hodočasnici za Jeruzalem ukrcavaju u lađu, ukrca se i ona zajedno s njima — zbog znatiželje i avanturizma. Došavši u Jeruzalem, htjela je i ona zajedno s ostalim hodočasnici ući u baziliku Sv. Križa, ali ju je zaustavljala neka tajanstvena sila. Tada se sjeti svoga grešnog života, pade na koljena pred slikom bl. Dj. Marije, pokaja se za svoje grijeh, uđe u baziliku i sva skrušena pokloni se sv. Križu. Bio je to čas njezina obraćenja.

Poslije toga, ispovjedi se i pričesti te ode preko Jordana u pustinju. Tu je provela 47 godina u potpunoj osami, strogoj pokori, molitvi i razmišljanju. Malo prije smrti susreo ju je monah Zozim, koji se povlačio u pustinju da provede korizmu, na Veliki četvrtak ju je pričestio, a već sutradan na Veliki petak je umrla. Bilo je to 421. ili 422. godine.

Brojni pisci su opisali njezin život među kojima i sv. Sofronije, jeruzalemski biskup. To je njegovo djelo preveo na latinski Pavao đakon. Tako je tu sveticu upoznao i Zapad gdje se proširilo i njezino štovanje, a umjetnici uvijek je više njezin lik svojim slikama.

ŠŠ

— **Sv. Apfijan**, mučenik u Cezareji, u Palestini, za vrijeme progonstva cara Galerija Maksimijana.

— **Sv. Teodozija**, djevica i mučenica također u Cezariji za vrijeme progonstva cara Galerija Maksimijana.

— **Sv. Nicet**, biskup u Lionu.

— **Sv. Urban**, biskup u Langres-u.

— **Sv. Abundije**, biskup u Komu.

— **Bl. Leopold da Gaiche**, prezbiter OFM, apostolski misionar, rodio se u Gaiche (Perugia) 1732. godine, a umro u Monteluku (Spoleto) 1815. godine. Blaženim ga je proglasio papa Leon XIII. god. 1893.

— **Bl. Dominik Tuok**, prezbiter OP, rodio se 1789. g. u Indokini, u Trung-Lao, podnio mučeništvo u istočnoj Indokini 1839. godine. Blaženim ga je proglasio papa Leon XIII. god. 1900.

3. Bogoslužje ferijalno

Istog dana

— **Sv. Rikard**, biskup, rodio se oko 1197. g. u Wichu, nedaleko Worcestera (Engleska). Rano je ostao bez roditelja, pa je zajedno s bratom i sestrom morao obrađivati zemlju. Ipak ga je vukla želja za studijem. Studirao je u Oxfordu, Parizu i Bologni. God. 1235. povratio se u Oxford i postao rektorom sveučilišta u tom gradu. U međuvremenu je njegov profesor i pokrovitelj Edmund postao kenterberijski nadbiskup i primas Engleske. On je Rikarda uzeo za svoga suradnika i pomoćnika. Kad je Edmund umro, Rikard je odlučio postati svećenik. Stoga je pošao u Orleans da studira teologiju kod dominikanaca. Tu je zaređen za svećenika 1242. godine. Nakon toga povratio se u Englesku i djelovao je najprije kao župnik, a onda kao kancelar novoga kenterberijskog nadbiskupa Bonifacija iz Savoje. God. 1244. Rikard je izabran za biskupa u Chichesteru, čemu se odlučno suprotstavio kralj Henrik III. Ali papa Inocent IV. njegov je izbor potvrdio i osobno ga posvetio za biskupa u Lionu 1245. g. u katedrali Sv. Ivana, gdje je predsjedao općem saboru. Kralj nije dozvolio da Rikard preuzme biskupiju dok mu se papa nije zaprijetio izopćenjem.

Rikard je kao biskup bio vrlo uzoran i aktivan. Mnogo se brinuo za odgoj i izobrazbu svojih svećenika tražeći od njih uzoran život i žar u apostolskom radu. Bio je veliki prijatelj redovnika, osobito benediktinaca, franjevaca i dominikanaca. Prema svakomu je bio ljubazan uslužan i pun milosrđa. Siromasima je obilno dijelo milostinju. Konačno je ostavio svu svoju imovinu u dobrotvorne svrhe. Kraljevstvo Božje dobro Crkve i briga za čovjeka bile su mu glavne preokupacije. Stoga je on vrlo suvremen biskup i svetac.

Umro je 3. travnja 1253. Papa Urban IV. proglasio ga je svetim 1262. godine. Narod je mnogo hodočastio u katedralu u Chichesteru na njegov grob koji je Henrik VIII. uništio tako da se danas više ne zna za njegove relikvije.

SS

— **Sv. Agapa i Hionija** sestre sv. Irene (v. 5. o. mj.), djevice i mučenice u Solunu za vrijeme Dioklecijanova progonstva.

— **Sv. Pankracije**, biskup i mučenik u Termini na Siciliji (1. st.).

— **Sv. Siksto I.**, papa (115.-125.) i mučenik za vrijeme cara Hadrijana.

— **Sv. Niketa**, opat u Bitiniji, mnogo je pretrpio od Leona Armenskoga zbog štovanja svetih slika.

— **Sv. Fara** (Burgundofara), opatica i djeвица u biskupiji Meaux, umrla oko 660. godine.

— **Sv. Vulpijan**, mučenik u Tiru za vrijeme cara Galerija Maksimijana.

— **Sv. Evargije i Benigno**, mučenici u Tomi-u.

— **Bl. Gandolf Binasko**, prezbiter OFM, umro 1260. godine.

4. SV. IZIDOR, biskup i crkveni naučitelj

Neobavezan spomendan

Čovjek logike, reda i sistema, učen i ponizan, bogoljuban i pobožan, sv. Izidor potječe od kartaške španjolsko-rimske obitelji. Rodio se iz-

među 560. i 570. g. u Sevilli. Sv. Leandro, nadbiskup Seville, i sv. Fulgencije, biskup Astigije (Ecije), Izidorova su braća, a sv. Fiorentina, monahinja, Izidorova je sestra. Tako iz iste obitelji slavimo kao svece tri brata i jednu sestru.

Izidor se, živeći u doba seobe naroda, mnogo zalagao za poboljšanje crkvene discipline, nadasve za odgojno-školsku izobrazbu klera. U tu svrhu on je napisao mnogo učenih djela, od kojih su najpoznatija: »*Ety-mologiae*« i »*Versus Isidori*«. Radi svojih spisa ubrajan je među naj-mudrije pisce srednjeg vijeka tako da su ga nazivali »novi Salamon«.

Kao metropolit u Betici, Izidor je god. 619. predsjedao II. pokra-jinskom saboru Seville a 633. g. nacionalnom saboru u Toledu. Drugi kanon IV. sabora u Toledu veoma je važan za Crkvu Vizigota jer se tu određuje jedinstvenost liturgije za čitavo carstvo: »Unus igitur ordo orandi atque psallendi nobis per omnem Hispaniam atque Galliam con-servatur.« Molitva »Adsumus« iz IV. kanona toga sabora u Toledu molila se i na svim kasnijim saborima, a molila se i na II. vat. saboru. Doku-menti IV. sabora u Toledu sabrani su pod nazivom »Codex canonum«. Nekoliko stoljeća kasnije smatralo se da ih je sv. Izidor sakupio u zbirku koja se danas naziva: »*Collectio Hispana*« ili »*Isidoriana*« ili »*Isidora*«. Ta je zbirka uživala veliki ugled na cijelom Zapadu, a u Španjolskoj se smatrala službenim zakonikom španjolske Crkve.

Izidor je živio 80 godina posvetivši se Bogu u radu i molitvi, što je i geslo monaha na Zapadu. Kao opat bio je svojim monasima na uzor i riječju i djelom, a kao biskup 40 godina je radio na dobro povjerenih mu duša. Bio je čovjek veoma praktičan. Želeći da monasi budu sklad-nije organizirani, napisao je djelo: »*Regula Monachorum*« (Pravilo mo-naha). Bio je veoma zauzet za kuću Božju i za procvat Crkve, u čemu može poslužiti kao primjer crkvenim poglavarima.

Htio je umrijeti siromašno poput svoga Spasitelja Isusa Krista. Zato je prije smrti prodao sve svoje imanje i razdijelio ga siromasima i po-trebnima. Na kraju života javno se ispovjedio i zatražio odrješenje *in extremis* prema vizigotskom obredu te se pričestio i sa svima se izmirio poljupcem mira. Umro je 4. travnja 636. Njegov kult se brzo proširio. Inocent XIII. proglasio ga je 1722. g. crkvenim naučiteljem. U bogoslužju njegova spomendana molimo: »*On je tvojoj Crkvi bio učitelj nebeskog nauka, neka joj sveudilj bude i zagovornikom.*«

JB

Istog dana

— Sv. Zozim, pustinjač u Palestini. On se u pustinji susreo s Marijom Egipatskom (v. 2. o. mj.) malo prije njezine smrti, ispovjedio ju je, pričestio i nakon smrti sahranio.

— Sv. Benedikt nazvan Niger zbog crne puti, franjevac u Palermu na Siciliji. Umro 1589. godine.

— Sv. Agatopod, đakon i Teodul, štioč (čitač), mučenici u Solinu za vrijeme cara Maksimijana.

— Sv. Platon, monah u Carigradu. Umro je 814. g. u progonstvu zbog toga što je branio štovanje svetih slika.

5. SV. VINKO FERRER, prezbiter

Neobavezan spomendan

Jedan od najvećih propovjednika svoga doba, sv. Vinko Ferrer, svećenik, rodio se u španjolskom gradu Valenciji vjerojatno 23. siječnja 1350. od oca Gulielma Ferrer i majke Kontance Miguel. Odgojen u katoličkom duhu, god. 1367. stupi u dominikanski red i postade jedan od slavnijih dominikanaca. Nakon redovničkog zavjetovanja 1368. g. studira logiku, filozofiju i teologiju u Valenciji i Barceloni, a 1374. g. ređen je za svećenika. Samo godinu dana poslije ređenja, tj. od 1375. pa sve do 1390. g. predaje teologiju na katedralnoj školi u Barceloni. U svom redu bio je magister teologije i pučki propovjednik. Posebno je studirao Sv. pismo i hebrejski jezik. Od 1379. do 1380. g. bio je prior u samostanu u Valenciji. Njegov život odgovarao je riječima koje je narodu propovijedao. Kao pokornik i isposnik kod naroda je bio omiljen, a kao pravičan bio je čašćen tako da je mnoge sporove među ljudima rješavao na obostrano zadovoljstvo. Promicao je čudoređe i pravu katoličku vjeru.

Sv. Vinko je bio odan rimskoj Crkvi i papama pristajući uvijek uz onoga papu koji je bio zakoniti nasljednik sv. Petra, tj. pravi papa.

U svome životu imao je i viđenja. Tako mu se, navodno, jednom ukazao Isus sa sv. Dominikom i sv. Franjom te ga poslao propovijedati, naviještati narodu Božjem blagu vijest — Evandjelje. Od toga trenutka išao je bez oklijevanja propovijedati po Francuskoj, Italiji i Španjolskoj. U propovijedanju imao je velikog uspjeha tako da su ga slijedili mnogi svećenici koji su mu pomagali, a i vjerni puk je zanosno za njim hrlio da vidi i čuje toga Božjeg čovjeka. U svojim propovijedima naglašavao je jedinstvo Crkve, koje je u njegovo doba bilo jako poljuljano. U to su doba naime bili tri pape.

Od njegovih brojnih spisa najvažnija su mu djela: »*De moderno schismate*« (teološko-pravno djelo); »*De vita spirituali*« koje je doživjelo mnogo izdanja i prevedeno na razne jezike; »*Sermones*«, tj. propovijedi kojima su se dosta služili svećenici koji su propovijedali po njegovu uzoru.

Bit njegove duhovnosti sastojala se u nasljedovanju Krista. Stoga je bila apostolska i kristocentrična. On je naime smatrao da je Krist i njegovo djelo temelj kršćanske duhovnosti. O tome svjedoče njegova djela i njegov život kojemu je Krist bio središte sve do zadnjega izdi-

saja. Umro je u Vannesu u Francuskoj 5. travnja 1419. godine. Tijelo mu i danas počiva u tamošnjoj katedrali. Odmah nakon njegove smrti mnogi su bili uslišani koji su mu se utjecali.

Papa Pio II. proglasio ga je svetim 1458. godine. Pobožni narod ga zaziva u pomoć osobito kad sijeva i za vrijeme potresa, a u njegovu čast i voda se blagoslivlje.

JB

Istog dana

— **Sv. Irena** (Mira, Miroslava), djeвица i mučenica u Solunu za vrijeme Dioklecijanova progonstva (304.) Mučeništvo je podnijela malo poslije svojih dviju sestara: Agape i Hionije (v. 3. o. mj.). Kad je progonstvo kršćana nastalo u Solnu, Irena se zajedno s drugima sklonila u planine. Osjetivši da se time pokazala kukavicom, povratila se kući. Nakon toga je uhvaćena pod optužbom da je kršćanka i da drži svete knjige koje je car naredio da se unište. Namjesnik Dulcecije želeći od nje doznati gdje se kriju drugi kršćani, upita je:

— Gdje ste se krali u planini?

— Onamo gdje je Bog htio, odgovori ona.

— Tko vas je hranio?

— Onaj koji daje hranu kraljevima dao ju je i nama.

— Da li je tvoj otac znao gdje si ti?

— Nipošto.

— A vaši susjedi?

— Tvoja je stvar da se o tome informiraš.

— Tko te je vidio da čitaš te zabranjene knjige?

— Na tebe spada, Dulcecije, da to ispitaš. Sve što ja mogu kazati jest da bih ih čitala dan i noć kada se zbog toga ne bih trebala kriti.

Na koncu joj je namjesnik ponudio siguran život ako se odrekne vjere. Budući da je ona to odbila, dao ju je živu spaliti (usp. O. Englebent, *La fleur des saints*, str. 118).

ŠŠ

— **Sv. Zenon i pet djeвица**, mučenici na otoku Lesbosu (5. st.).

— **Sveti mučenici** u Africi koji su za vrijeme progonstva kralja Genzerika poubijani na Uskrs u crkvi dok je štioć pjevao Aleluja.

— **Sv. Julijana iz Liégea** (oko 1191.—1258.), redovnica. Njezinim zalaganjem papa Urban IV. uveo je 1264. g. blagdan Tijelova za čitavu Crkvu.

— **Bl. Marija-Krescencija Höss**, redovnica, franjevačka trećoredica u Kauffbeurenu, umrla 1744. godine.

— **Sv. Katarina Thomàs**, djeвица, redovnica reda sv. Augustina, umrla u Palmi na otoku Majorki 1574. godine. Svetom ju je proglasio papa Pio XI. god. 1930.

— **Sv. Gerard iz Corbie** (Somme), redovnik, umro u Grande-Sauve (Gironde) 1095. godine.

6. Bogoslužje ferijalno

Istog dana

— Sv. Celestin I., papa. Između petonice papa imenom Celestin (Rajko) i dvojice svetaca među njima ovaj je vremenom prvi. Malo poslije smrti sv. Bonifacija I., đakon Celestin, sin Priskov, pope se na Petrovu Stolicu, s koje je energično vladao skoro cijelo desetljeće (422.—432.). Glavni događaj njegova pontifikata jest treći opći sabor u Efezu 431. godine, na kome je bila osuđena Nestorijeva hereza o dvjema osobama u Kristu i bl. Dj. Marija proglašena Bogorodicom (Theotokos). Celestin, suvremenik sv. Augustina (354.—430.), nakon njegove smrti morao je ustati na obranu njegove osobe i nauka protiv heretika semipelagijevaca.

S uspjehom se borio protiv Pelagijeve hereze u Britaniji, kamo je u tu svrhu 429. poslao auxerrskog biskupa Germana, dok je 431. u daleku Irsku poslao biskupa Paladija, prvoga na tom otoku.

Oko 424. biskupima Ilirika uputio je pismo u obranu Feliksa, biskupa Apolonije (Valone) i branio prava papinskog vikarijata u Solunu. U njegovo doba na brdu Aventinu u Rimu novcem bogatoga svećenika Petra iz Ilirika sagrađena je bazilika »Svete Sabine«, koja je datirana natpisom: »Kad je apostolski vrh držao Celestin Prvi i s njega sjao kao biskup cijeloga svijeta.«

Za njegova života podignut je mauzolej na Priscilinu groblju kod bazilike sv. Silvestra. Stijene su mauzoleja bile ukrašene slikama trećega općeg sabora u Efezu. Tu je bio pokopan, ali su njegovi ostaci kasnije u 9. st. bili preneseni u baziliku sv. Praksede. Rimski martirologij spomendan mu stavlja 6. travnja.

Kad je 1294. za papu izabran pustinjak Petar Morrone, uzeo je ime sv. Celestina, pa je i sam postao svetac. To je sv. Celestin V., papa († 19. V. 1296.).

KJ

- Sv. Timotej i Diogen, mučenici u Makedoniji.
- Sv. sto i dvadeset mučenika u Perziji (344. g.).
- Sv. Platonid i druga dvojica, mučenici u Askaloni u Palestini.
- Sv. Marcelin, mučenik u Kartagi.
- Sv. Celzo, nadbiskup Irske, umro 1129. godine.
- Sv. Vilim opat u Danskoj, umro 1203. godine.

7. SV. IVAN KRSTITELJ DE LA SALLE, prezbiter

Obavezan spomendan

Svetac koji je svoj život posvetio odgoju djece i omladine, sv. Ivan Krstitelj de la Salle, rodio se u francuskom gradu Reimsu 30. travnja 1651. od oca Luidā i majke Nikolette Moet de Brouillet. Njegova je obitelj bila brojna: od desetero djece trojica su bili svećenici i jedna časna sestra. Prve nauke pohađao je u kolegiju Bons Enfants. U 11. godini primio je tonzuru, u 15. kanonikat, a u 16. godini postao je »maestro

in arti«. Teologiju je studirao u rodnom Reimsu, zatim u San Sulpizio i na Sorboni. Za svećenika je zaređen 1678., a doktorirao je 1680. godine.

Iz početka je sakupljao razne učitelje s namjerom da ih što bolje izgradi moralno i znanstveno kako bi poslije mogli biti pravi katolički učitelji djece i mladeži. Radeći tako, u njemu je sazrela ideja da ustanovi družbu koja će se baviti pučkim školstvom kako bi se omogućilo pohađanje škole i onima iz najsiromašnijih obitelji, i to ne samo na latinskom već i na materinskom jeziku. U tu svrhu napravi kuću u koju su učitelji počeli dolaziti živeti zajedno. To je bio početak njegove Družbe koju nazva »Braća kršćanskih škola« ili »Školska braća«. Oni su odlučili besplatno poučavati djecu. Ivan se također odreče imanja i kanonikata a novac uloži za pripremanje pučkih učitelja i odgojitelja, što je sve bilo u korist siromašnih građana. Tako se i on s obzirom na siromaštvo izjednačio sa svojom subraćom.

Nova Družba je brzo procvala, ali bez velikih borba i zapreka sa strane župnikâ koji nisu mogli zamisliti da im se netko miješa u odgoj njihovih župljana, i to na vjerskom i školsko-odgojnom planu. Oni su naglašavali da na njih spada vjeronaučna pouka djece, a ne na *Školsku braću*. Naš se svetac nije dao smesti nego je otvorio sjemenište za vjeroučitelje i htio je da Družba bude laičkog karaktera, što su osujetile crkvene vlasti pa su sve do 1742. g. postavljale crkvenog čovjeka na čelo te Družbe.

U svim tim borbama Ivan je molio, činio pokoru i povlačio se u osamu na razmatranje i razgovor s Bogom. Iako je bio čovjek veoma oprezan i staložen, ipak je bio jako odlučan tako da je prekinuo s prijateljem Nylom koji je bio pokretač njegova djela te s još dvojicom subraće potajno učinio »herojski zavjet« da će nastaviti s Družbom pa makar trebali sami spremati hranu. Usprkos zavidnosti klera, on je početkom 19 st. uspio ujediniti svoje »Male škole«, »Srednje škole za građane« i »Mali novicijat« u kojem su bili aspiranti za Družbu, kao i »Školski novicijat« u kojem su se formirali učitelji. Subraću je stalno opominjao da se sjećaju Božje prisutnosti i da imaju čvrsto pouzdanje u Boga od kojega sve dolazi. Narod ga je već za života smatrao svecem.

Umro je 7. travnja 1719. u St. Yonu kod Rouena u 68. godini života okružen svojom subraćom. Zadnje su mu riječi bile: »Marijo, majko milosti...« Iza sebe je ostavio 23 kuće, 101 subrata i oko 10.000 učenika. Pokopan je u crkvi Sv. Severa u Rouenu. Nakon više premještaja njegovih zemaljskih ostataka sada se njegovo tijelo nalazi u Rimu (via Aurelia br. 476). Papa Leon XIII. proglasio ga je blaženim 1888. a svetim 1900. godine. Pio XII. ga je 1950. g. proglasio zaštitnikom učitelja i učiteljica. Njegovu Družbu Crkva je službeno priznala 6 godina nakon njegove smrti bulom pape Benedikta XIII. koja počinje riječima »*In Apostolicae dignitatis solio*«. Danas njegovo ime nose dvije važne institucije: Internacionalno udruženje odgojitelja (Association des éducateurs chrétiens — Roma) i Liga studenata misionara (Centre international

Lasalien — Roma). U liturgijskom slavlju njegova spomendana Crkva ističe njegovu veliku ulogu u odgoju kršćanske mladeži: »Bože, ti si sv. Ivana de la Salle izabrao za odgojitelja kršćanske mladeži. Pobudi u svojoj Crkvi učitelje koji će se svim srcem posvetiti ljudskom i kršćanskom odgoju omladine« (Molitva).

JB

Istog dana

- Sv. Kaliopije, mučenik u Ciliciji za vrijeme namjesnika Maksimijana (3. st.).
- Sv. Epifanije i petnaest drugih, mučenici u Africi.
- Sv. Peleuzije, prezbiter i mučenik u Aleksandriji.
- Sv. dvjesta mučenika u Sinopi u Pontu.
- Sv. Cirijak i deset drugih, mučenici u Nikomediji.
- Sv. Hegesip, crkveni povjesničar u 2. st. u Rimu.
- Sv. Saturnin, biskup u Veroni.
- Sv. Afrat, pustinjač u Siriji za vrijeme cara Valenta, svojim čudesnim djelovanjem mnogo je doprinio borbi protiv arijanizma.
- Sv. Herman Josip, prezbiter reda premonstratenza. Spjevao je, prema nekima, najstariji himan u čast Srca Isusova. Umro je u Steinfeldu 1236. godine. Sv. zbor obreda dozvolio je 1961. g. da se u svim njemačkim biskupijama može slaviti kao svetac.

8

Bogoslužje ferijalno

Istog dana

—Sv. Julijana (Marija-Roza-Julija) Billiard rodila se 12. srpnja 1751. u Cuvilly-u (Francuska) u siromašnoj seljačkoj obitelji. Zbog materijalne bijede u koju je upala njezina obitelj kad joj je bilo 16 godina, morala je obavljati najteže poslove da se nekako prehrani, zbog čega je osjetila svu težinu siromaštva i tegobe života. Za nju su bile najteže kušnje kad joj je zbog pret-rpljenoga velikog straha u 22. godini života uzetost zahvatila obje noge. Unatoč svojoj uzetosti ona se bavila ne samo ručnim radom nego je oko sebe i djecu okupljala i poučavala u kršćanskom nauku. Tako je u svom mjestu postala poznata kao kršćanska aktivistkinja. Duhovnu snagu je dobivala od sv. pričesti koju je primala svakog dana, iako tada svakidašnja pričest nije bila u praksi.

Kad je 1789. g. buknuła francuska revolucija, Julijana se preselila iz rodnog Cuvilly-a u grad Amiens, gdje je nastavila s apostolskim djelovanjem. Tu se, osim poučavanja djece u kršćanskom nauku, brinula i za svećenike koji nisu položili prisegu na revolucionarni ustav, zbog čega su bili proganjani. Njoj su se u apostolskom djelovanju počele pridruživati i neke druge gospođe živeći zajedno s njom. Najpoznatija od njih bila je udovica Françoise Blin de Bourdon. To je bio početak redovničke družbe koju je ona osnovala. Julijana je naime 1. lipnja 1804. čudesno ozdravila od svoje uzetosti pa je te iste godine, zajedno sa spomenutom gospođom Blin de Bourdon i s još drugim

dvjema ženama, položila zavjete i tako postavila temelj svojoj družbi kojoj je bila svrha poučavanje, odgoj i briga za siromašnu djecu. Pravila im je sastavio isusovac otac Varin. Pod Julijaninim mudrim vodstvom Družba je procvatila i otvorene su nove kuće. Pod uplivom jednog svećenika biskup iz Amiensa je htio promijeniti pravila Družbe, ali se Julijana tome suprotstavila i 1809. g. s većim dijelom sestara napustila je Amiens i preselila se u Namur, gdje je i umrla 8. travnja 1816. Zbog toga se njezina družba zove »Sestre naše Gospe od Namura«. Blaženom ju je proglasio papa Pio X. god. 1906. a svetom papa Pavao VI. god. 1969.

ŠŠ

— **Sv. Herodion, Asinkrit i Flegont**, koje sv. Pavao spominje u poslanici Rimljanima (16, 11.14).

— **Sv. Edizije**, mučenik u Aleksandriji za vrijeme cara Galenija Maksimijana.

— **Sv. Januarije, Maksima i Makarija**, mučenici u Africi.

— **Sv. Koncesa**, mučenica u Kartagi.

— **Sv. Dionizije**, biskup u Korintu, odlikovao se odanošću prema papama, a živio je u doba rimskih careva Marka Antonina Vera i Lucija Aurelija Komoda.

— **Sv. Perpetuje**, biskup u Toursu.

— **Sv. Redempt**, biskup u Ferentinu (Italija).

— **Sv. Amancije** (Ljubo, Ljubomir), biskup u Komu.

— **Sv. Valter**, opat, umro u Saint-Martin de Pontoise 1099. godine.

9.

Bogoslužje ferijalno

Istog dana

— **Sedam sv. Srijemskih djevoja i mučenica**. To su tzv. »kanonske djevice«, tj. djevojke su u početku živjele u molitvi i djevičanstvu u očinskoj kući, a kasnije su osnovale male zajednice (5 — 7) i na taj način ostvarile evanđeoske savjete. Jedna takva skupina djevoja mučena je u Sirmiju (Srijemska Mitrovica) za cara Dioklecijana oko 304. godine.

HGJ

— **Sv. Marija Kleofina**. Prema Evanđeljima, Marija je bila »sestra«, tj. rođakinja Isusove majke bl. Dj. Marije (Iv 19,15); žena Kleofe, jednoga od dvojice Isusovih učenika kojima se Isus ukazao u Emausu (Lk 24,18), zbog čega se i zove »Kleofina«; majka apostola Jakova Mladega i Josipa (Mt 27,56) koji je vjerojatno bio Isusov učenik. Marija je s ostalim ženama pratila Isusa za njegova javnog života, slijedila ga na njegovu križnom putu, stajala podnu njegova križa na Kalvariji, prisustvovala njegovu ukopu, a na uskrsno jutro došla na grob da pomaže njegovo tijelo. Premda evanđelisti ne donose ni jedne njezine riječi, iz toga se jasno vidi da je ona bila vjerna Isusova slijedbenica, tiha, skromna i uslužna žena.

ŠŠ

— **Sv. Prokor**, jedan od sedmorice prvih đakona (usp. Dj 6,5).

— **Sv. Eupsihije**, mučenik u Cezareji, u Kapadociji, za cara Julijana Apostate.

- Sv. Masilitanski mučenici u Africi o kojima piše sv. Augustin.
- Sv. Akacije, biskup u Amidi u Mezopotamiji, koji se mnogo zalagao za otkup zarobljenika.
- Sv. Marcel, biskup u gradu Digne u Galiji.
- Sv. Waldetruda, umrla u Hennegau 686. godine.
- Sv. Demetrije, Konceso, Hilarije i drugovi, mučenici u Rimu.

10. Bogoslužje ferijalno

Istog dana

— Sv. Mihael de Sanctis, prezbiter Reda bosonogih trinitaraca za otkup robova, rodio se 1591. g. u Vichu blizu Barcelone. Ostavši u 14. godini bez oca i majke, god. 1603. stupa u samostan trinitaraca u Barceloni, a malo kasnije prešao je u stroži ogranak trinitaraca. Teološku je nauku završio u Baezi u Salamanci. Službu propovjednika i zamjenika samostanskog poglavara neko je vrijeme vršio u Baezi, a onda je postao poglavar samostana u Valladolidu, gdje se tada nalazio španjolski kraljevski dvor. Kralj Filip III. ga je veoma cijenio kao Božjeg čovjeka. Mihael je bio obdaren mističnim darovima pa je često upadao u religiozne zanose (ekstaze). Njegov sveti život i mistični zanosi davali su neobičnu snagu njegovim riječima tako da su se ljudi obraćali, ispovijedali i započinjali novi život. Umro je 10. travnja 1625. u 33. godini života. Papa Pio IX. proglasio ga je svetim 1862. godine. §§

— Sv. Ezekiel, starozavjetni prorok za vrijeme sužanjstva izraelskog naroda u Babilonu (591.—570. pr. Kr.). On je svojom nazočnošću u progonstvu dizao duh i budio nadu svojim sunarodnjacima. Pažljivim čitanjem njegove knjige otkrivamo svježeg propovjednika, jakog čovjeka koji se ljudski obraća ljudima, razgovara s njima, osvjetljuje im stvarnost simbolima, slikama i pri-
spodobama koje su kod njega vrlo česte i izvanredno snažne.

— Sv. Polonije, prezbiter, i pet drugih, mučenici u Aleksandriji za cara Maksimijana.

— Sv. Makarije, biskup u Antiohij. U želji da u poniznosti i samoći služi Bogu, odreče se biskupije, pođe u Svetu Zemlju, pa u Njemačku i Belgiju, gdje je i umro (10. st.).

— Mnoštvo svetih mučenika koje je u Rimu u tamnici krstio papa Aleksandar I. (105.—115.) i koji su potom utopljeni u more.

— Sv. Terencije, Afrikan, Pompej i drugovi, mučenici u Africi za cara Decija.

11. SV. STANISLAV, biskup i mučenik

Neobavezan spomendan

Prema predaji, Stanislav se rodio oko 1030. g. u mjestu Szczepanowo (č. Ščepanóvo) nedalkeo Krakova. Čini se da je teologiju najprije

učio u Krakovu, tadanjoj metropoli Poljske, a kasnije u Liège-u (č. Lijež) u današnjoj Belgiji. U oba su ga studija odgajali benediktinci, iako je Stanislav bio dijecezanski svećenik. Benediktinci su bili pod jakim utjecajem klinijevske reforme koja je Crkvu oslobodila mnogih zala, dakako uz cijenu priznavalačkih pa i mučeničkih žrtava. To je doba Grgura VII., našega kralja Zvonimira... Stanislav je kao krakovski kanonik svojim znanjem, ponašanjem i radom uživao velik ugled u poljskoj Crkvi, pa je razumljivo da je na želju naroda, plemstva i samoga kralja Boleslava II. (1058.—1080.) postao krakovskim biskupom.

Kao revan duhovni pastir Stanislav je nastavljao misionarski rad kod onih Poljaka koji se dotada još nisu bili krstili. Posebno se zalagao za duhovnu obnovu svećenstva. No, s vremenom je sve više dolazio u sukob s kraljem, naročito poslije Kijevske vojne (1075.—1077.). Vrhunac je sukoba bio kad je Stanislav izopćio kralja, a kralj naredio da se Stanislav ubije. Umorstvo je izvršeno 1079. g. dok je Stanislav celebrirao sv. misu. Motiv umorstva bila je kraljeva osveta. Kralj naime nije trpio opomenâ svetoga biskupa koji je kao duhovni pastir morao prosvjedovati protiv njegova sablažnjiva života i nepravdi koje je činio na račun podanika. Boleslav II. je htio najmljenim atentatom kazniti — recimo to jezikom današnjice — »grubo miješanje Crkve u unutarnje poslove države«.

Papa Inocent IV. svečano je proglasio svetim mučenika Stanislava 1253. godine. Odmah nakon toga Stanislav je postao zaštitnikom Poljske. Tijelo mu je kroz devet stoljeća sačuvano neraspadnuto. U samoj Poljskoj danas ima 160 crkava sagrađenih u njegovu čast, a izvan Poljske po katoličkom svijetu (uglavnom gdje postoje poljske kolonije) čak dva-put više: u samim Sjedinjenim američkim državama, na primjer, 62!

Poruku sv. Stanislava, na čijoj je katedri kao nasljednik sjedio i današnji Papa, možemo formulirati ovako: *Za slobodu Crkve — a preko nje i za slobodu naroda — »isplati se« dati život!*

PB

Istog dana

— **Sv. Dema Galgani**, djevojica, rodila se 1879. g. u Borgu Nuovu nedaleko grada Luke (Italija). Mjesec dana nakon njezina rođenja čitava se obitelj preselila u grad Lukku. Bolest i smrt harala je njezinom obitelji tako da je ubrzo izgubila majku, jednoga brata i oca, a zimi 1898/1899. g. i sama je teško oboljela, ali je 7. ožujka 1899. zagovorom M. Margarete Alacoque čudesno ozdravila. Te iste godine (8. lipnja) primila je stigmata (Kristove rane), što je poslije i kritički potvrđeno. Bila je obdarena posebnim mističnim darovima, navlastito trpljenjem Kristovih patnja. Umrula je 11. travnja 1903. Blaženom ju je proglasio papa Pio XI. god. 1933., a svetom papa Pio XII. god. 1940. Zbog nošenja Kristovih rana i trpljenja Kristovih muka Demu nazivaju »Zaručnica rassetoga kralja«.

SS

— **Sv. Antipa**, mučenik u Pergamu za cara Domicijana. Njega sv. Ivan u Otkrivenju naziva »vjerni svjedok« (2,13).

- Sv. Filip, biskup u Gortini na Kreti za vrijeme careva Marka Antonina Vera i Lucija Aurelija Komoda.
- Sv. Eustorgije, prezbiter u Nikomediji.
- Sv. Izak, monah u Spoletu, čije kreposti spominje sv. Grgur, papa.
- Sv. Barsanufije, pustinjač u Palestini za vrijeme cara Justinijana.
- Bl. Helena Guerra, utemeljiteljica Družbe oblatkinja Duha Svetoga, umrla je u rodnom gradu Luki 1914. godine, blaženom ju je proglasio papa Ivan XXIII. god. 1959.

12. Bogoslužje ferijalno

Istog dana

— Sv. Zenon, biskup i mučenik u Veroni. Najpouzdaniji podaci o njegovu životu i djelovanju jesu njegovi govori i teološke rasprave. Najvjerojatnije je da je bio rodom iz Afrike i da je kao biskup djelovao u Veroni u razdoblju od 362. do 380. godine. Sv. Ambrozije u jednom svom pismu za njega veli da je »svete uspomene«. Zenon je mnogo revnovao oko pridizanja klera i pučka životom i pisanom riječi, svojom odlučnošću i kreposnim životom te darežljivošću prema siromasima i potrebnima. U Veroni je sagradio prvu crkvu i glavni je zaštitnik toga grada i te biskupije. Rimski martirologij kaže da je umro mučeničkom smrću za cara Galijena.

ŠŠ

— Sv. Saba, Got, mučenik. Kad je u današnjoj Rumunjskoj gotski kralj Atanarik bio svladan od Rimljana u 4. stoljeću, počeo je progoniti svoje podložnike koji su bili kršćani. U tim progonima umro je mučeničkom smrću i sv. Saba.

— Sv. Julije I., papa (337.—352.). Podrijetlom je bio Rimljanin. Kao papa ustao je protiv Arijeva krivovjerenja i podržao je sv. Atanazija. U Rimu je uredio crkvenu upravu i odlučio da se klerike ne smije pozvati na civilne sudove.

- Sv. Viktor, podnio je mučeništvo u Bragi u Portugalu kao katekumen.
- Sv. Visija, djevica i mučenica u Fermu u Picenu.
- Sv. Damjan, biskup u Paviji.

13. SV. MARTIN I., papa i mučenik

Neobavezan spomendan

Katolička crkva časti preko dvadeset svetaca i blaženika imenom Martin. Među njima je najpoznatiji sv. Martin, biskup turski, rodom iz Panonije (+ 397.), čiji je spomen 11. studenoga, zatim današnji sv. Martin, papa i mučenik (+ 16. rujna 655.), čiji su spomen u Katoličkoj crkvi nekoć slavio 12. studenoga, ali je poslije Drugog vat. sabora prenesen na današnji dan, kad se od vjekova štuje u Istočnoj crkvi.

Martin, sin Fabricijev, rodom iz mjesta Todi u talijanskoj pokrajini Umbriji, bio je službom papin poklisar u Carigradu, gdje je imao prilike na djelu upoznati bizantinski cezaropapizam i uplitanje državne vlasti i u samu kršćansku dogmatiku. Izabran za papu sredinom 649. g. bez uobičajenog odobrenja cara Konstanta II. (641.—668.), iste godine Martin sazove pokrajinski sabor u Lateranu, na kojemu je — uz odobravanje preko stotinu zapadnih i oko trideset istočnih prisutnih biskupa — osudio carski heretički ukaz »Typos« (648.) i krivovjerni nauk monoteleta o jednoj energiji ili volji u Kristu.

Još za vrijeme spomenutog sabora rasrđeni Konstant naredi raven-skom egzarhu Olimpiju, da uhiti papu, ali ga ovaj nakon neuspjelog pokušaja pusti na miru do svoje smrti. Olimpijev nasljednik Teodor Kaliopa konačno 17. lipnja 653. u Lateranu daje noću uhititi papu i odvesti ga vezana u Carigrad. Putovanje, ispunjeno nedostojnim postupanjem prema namjesniku Kristovu, trajalo je tri mjeseca. U Carigradu je priređeno suđenje, na kojemu je papa bio silom degradiran i radi tobožnje »veleizdaje« osuđen na smrt. Neslomljivi papa je izjavio: »Činite od mene što hoćete. Bilo koja smrt za mene će biti blagodat!«

Na zauzimanje careva pristaše, carigradskog patrijarha Pavla II., car smrtnu kaznu papi promijeni u doživotno progonstvo u Hersonez na otoku Krimu, gdje je od pretrpljenih muka 16. rujna 655. umro i bi pokopan u tamošnjoj crkvi sv. Marije. Narod ga je odmah stao častiti kao sveca i hodočastiti na njegov grob. Kasnije je mučenikovo tijelo preneseno u Rim, gdje se časti u crkvi sv. Martina »ai Monti«.

Sačuvano je sedamnaest pisama pape Martina I., koja su uvrštena i u Migne-ovu »Patrologia latina«. Nisu nam poznate Martinove veze s Hrvatima u novoj domovini. Ipak treba upozoriti da je Martin I. bio neposredni nasljednik Ivana IV. Dalmatinca (640.—643.) i Teodora I. (643.—649.), koji su u Lateranu podigli oratorij sv. Venancija i ukrasili ga moćima i mozaikom solinsko-istarskih mučenika, a njihove je moći u Rim po Ivanovu nalogu donio upravo »opat Martin«. Ako se pod ta dva istoimena Martina krije jedna osoba, onda je sv. Martin I. bio čovjek koji je u ime Sv. Stolice poveo prve poznate diplomatske pregovore s tek pridošlim Hrvatima u novoj domovini. U svakome slučaju lateranski mozaik, što su ga promatrale oči sv. Martina pape, i danas »Urbi et orbi« svjedoči o prvim vezama namjesnika Kristovih s našim narodom.

Ovaj kratki napis o današnjem svecu završimo zbornom molitvom iz mise u njegovu čast: *»Svemogući Bože, ti nisi dao da svetog Martina, papu i mučenika, zastraše prijetnje, niti da ga slome muke. Daj da i mi nepokolebivom snagom duha nadvladamo protivštine svijeta.«*

KJ

Istog dana

— **Sv. Hermenegildo**, kralj i mučenik, rodio se oko 550. godine. Otac mu se zvao Leovigild, a bio je arijanac i moćni zapadnogotski vladar koji je

svladao svoje neprijatelje i postao kraljem Španjolske. Hermenegilda je oženio s franačkom princezom Ingundis koja je bila katolikinja. Na dvoru ju je njezina snaha, druga Leovigildova žena, htjela pošto-poto predobiti za arijanstvo ali se Ingundis odlučno suprotstavljala. Da bi se izbjegle te trzavice, kralj je Leovigild sinu Hermenegildu predao namjesništvo nad jednim dijelom kraljevstva sa sjedištem u Sevilli. Tu je Ingundis u biskupu Leandru našla moćnog zaštitnika i savjetnika. Pod njegovim utjecajem Hermenegildo je ne samo prihvatio katoličko vjerovanje nego je htio čitavu Španjolsku učiniti katoličkom. Zbog toga je došao u sukob s ocem Leovigildom. Sukob se proširio i na i političko područje tako da je Hermenegildo sebe proglasio kraljem. Na prevaru je uхваćen i zatvoren. Budući da ga otac Leovigild nije uspio predobiti za arijanstvo, osudio ga je na smrt i dao pogubiti 13. travnja 585. Hermenegildova smrt urodila je plodom, jer je njegov brat Rekared kao nasljednik na kraljevskom prijestolju oca Leovigilda prihvatio katoličko vjerovanje, a s njim i čitava Španjolska.

ŠŠ

— **Bl. Ida**, žena Eustahija, grofa Bulonjskog u Francuskoj. Njezina dva sina, Gotfrid i Balduin, bili su u križarskoj vojni kad su križari 1099. g. osvojili Jeruzalem. Tada su Gotfrida izabrali za kralja u Jeruzalemu, a kad je on umro nakon godinu dana, naslijedio ga je brat Balduin. Ida je čitav život bila uzorna žena i majka, puna ljubavi i samilosti prema svima, osobito prema sirotama, udovicama i ubogima. Poslije muževljeve smrti potpuno se posvetila molitvi i djelima milosrđa. Umrla je 13. travnja 1113.

— **Sv. Karpo**, biskup, **Papilo**, đakon, **Agatonika**, Papilova sestra, i **mnogo drugih**, mučenici u Pergamu za vrijeme progona careva Marka Antonina Vera i Lucija Aurelija Komoda.

— **Sv. Maksim**, **Kvintilijan** i **Dada**, mučenici u Dorostoru u Miziji za cara Dioklecijana.

14. Bogoslužje ferijalno

Istog dana

— **Sv. Lidvina**, djevica i patnica, rodila se u malom ribarskom gradiću Schiedamu u Nizozemskoj 1380. godine. Ona je bila jedina kćerka od devetero djece svojih siromašnih roditelja. Kad je Lidvina odrasla, bila je takve ljepote da je mladićima upadala u oči, a roditelji su počeli računati na dobru udaju. Lidvina se međutim time nije zanosila, a i Bog je s njom imao druge planove. Njezin patnički život započeo je u zimi 1395/1396. g. i trajao je punih 38 godina. Jenoga dana te zime Lidvina se klizala na ledu s prijateljicama. Dok se klizala, pala je i slomila jedno rebro. Od toga za nju sudbonosnog dana više nije silazila s kreveta. Liječnici su se uzalud trudili da je izliječe. Rane se širile po čitavom tijelu. Čak joj je i desno oko bilo zahvaćeno pa je na nj oslijepila.

Lidvina je ispočetka to teško podnosila, ali je malo-pomalo, uz pomoć ispovjednika Jan Pota, uspjela to primiti kao dar iz ruke Božje. Svaki je dan razmišljala o Kristovim mukama i to joj je postalo neiscrpivo vrelo snage tako da je boli podnosila ne samo ustrpljivo nego i veselo. Glas o tome pronašao se nadaleko pa su ljudi počeli njoj hodočastiti kao svetici. Dolazili su čak iz Flandrije, Njemačke i Engleske. Umrla je 14. travnja 1433. Papa Leon XIII.

odobrio je njezino štovanje 1890. godine, a Sv. kongregacija obreda god. 1892. potvrdila je misu i časoslov u njezinu čast. Time je Crkva ne samo časti kao sveticu nego je i stavlja za uzor svima, posebno bolesnicima i patnicima.

SS

— **Sv. Tiburcije, Valerijan i Maksim**, mučenici u Rimu za cara Aleksandra. Valerijan je bio zaručnik sv. Cecilije. Kad mu je ona očitovala da je kršćanka i da je odlučila živjeti u djevičanstvu te ga pozvala da i on postane kršćanin, Valerijan je ne samo to učinio nego je i brata Tiburcija priveo na kršćanstvo. Zbog toga su obojica osuđena na smrt, a za izvršitelja smrtne osude bio je određen Maksim. Ali, videći kako braća Valerijan i Tiburcije veselo idu na stratište, obrati se i on na kršćanstvo, a s njim i mnogi vojnici. Zbog toga je i on poslije osuđen na smrt i pogubljen.

ŠŠ

— **Sv. Justin**, filozof i mučenik u Rimu. On je kao filozof i apologet branio kršćanstvo pred carevima Markom Aurelijem Verom i Lucijem Aurelijem Komodom, zbog čega je — kad je bio optužen da je kršćanin — podnio mučeništvo.

— **Sv. Prokul**, biskup i mučenik u Interamni (Umbrija).

— **Sv. Ardalion**, glumac i mučenik. Dok je u kazalištu izrugivao kršćanske svetinje, najednom ih počeo hvaliti, prihvati kršćansku vjeru i za nju podnese mučeništvo.

— **Sv. Domnija** (Dujma, Dujka), djevica i mučenica u Interamni (Umbrija).

— **Sv. Tomaida**, mučenica u Aleksandriji.

— **Sv. Lambert**, biskup u Lionu, umro oko 688. godine.

— **Sv. Fronton**, opat u Aleksandriji.

— **Sv. Abundije**, sakristan crkve Sv. Petra u Rimu.

15. *Bogoslužje ferijalno*

Istog dana

— **Bl. Petar Gonzales**, prezbiter OP. Kaže se da svi putovi vode u Rim. S još većim bi se pravom moglo reći da svako poniženje vodi svetosti ako ga drage volje prihvatimo i kršćanski iskoristimo. Bl. Petar Gonzales (rodio se krajem 12. st. u mjestu Frómista blizu Palencije u Španjolskoj) doživio je veliko poniženje kad je preuzimao kanoničku službu i nadarbinu na što ga je bio promaknuo biskup Palencije, njegov ujak. Prema starom običaju, tog je dana novi kanonik, svečano obučen, jahao gradskim ulicama i trgovima, ali odjednom konj se prope i izbaci ga iz sedla. U općem smijehu netko dobaci: »Bit ćeš dobar da rukuješ knjigama, ali ne da obuzdavaš konja!« To mladoga kanonika pogodi do dna duše.

Toga dana Petar odluči sasvim promijeniti život. Svoja dobra razdijeli sirotinji i stupi u mjesni dominikanski samostan, gdje se dao na proučavanje Sv. pisma. Ubrzo je došao na glas kao propovjednik i ispovjednik. Kastiljski kralj Ferdinand III. (1217.—1252.) zamolio je Petra da ga prati na vojnim pohodima protiv Maura. Poslije pobjede — i privremenog zauzimanja Kordobe

— godine 1236., Petar se povukao u tišinu samostana, gdje je još 10 godina sveto poživio.

Umro je u mjestu Tuy 1246. godine. Ubrzo se proširilo njegovo štovanje koje je Benedikt XIV. konačno odobrio 1741. godine. Prema odredbi istoga pape, bl. Petar se slavi u dominikanskom redu i u nekim španjolskim dijecezama 14. travnja. Iz života ovog blaženika možemo naučiti da se ne trebamo bojati nikakvih poniženja što nam ih šalje milosrdni Bog.

FB

— **Sv. Bazilisa i Anastazija**, učenice apostola i mučenice u Rimu za Neronova progonstva.

— **Sv. Maron, Eutih i Viktorin**, mučenici u Rimu za cara Trajana.

— **Sv. Maksim i Olimpije**, mučenici u Perziji za cara Decija.

— **Sv. Eutihije**, mučenik u Ferentinu.

— **Sv. Krescencije**, mučenik u Miri (Licija).

— **Sv. Teodor i Pauzilih**, mučenici u Traciji za cara Hadrijana.

16. Bogoslužje ferijalno

Istog dana

— **Sv. Bernardica Soubirous**, djeвица, rodila se 7. siječnja 1844. u Lurdu (Lourdes) kao kći siromašnog nadničara. Kad je imala 14 godina, dobila je milost da joj se 18 puta, od 11. veljače do 16. srpnja 1858. godine, u Masabjelskoj spilji ukazivala bl. Dj. Marija. Ona joj se na koncu očitovala kao »Bezgrešno Začeće« (Que soy èra Immaculado Councepciou).

Prvi put se bl. Djeвица ukazala skromnoj djevojčici u veljači kad je ova s drugom djecom tražila drva što su plivala na vodi i kad je izula cipele i čarape da prijeđe preko hladne vode. Majka Božja je Bernardici obećala da će je učiniti sretnom, ali ne na ovom nego na drugom svijetu. Od nje je zahtijevala da se moli za grešnike i da na mjestu ukazanja župnik sagradi kapelu u koju će ljudi dolaziti u procesijama. Nebeska je Prikaza uputila djevojčicu da nukom zakopa u zemlju u spilji, na što se čudesno pojavio izvor vode koja još i danas ima neobičnu moć.

Zbog te velike milosti Bernardica je morala štošta pretrpjeti: zlostavljanje, nerazumijevanje, hapšenje, odvođenje u bolnicu za umobolne. Morala se podvrci biskupovoj istražnoj komisiji koja ju je strogo ispitala kroz četiri godine prije negoli joj je crkvena vlast povjerovala.

Za vrijeme svoga života Bernardica je mnogo patila od napadaja astme. Pratilo ju je siromaštvo, bolest i patnja. Pa i kasnije kad je po biskupovoj želji 8. srpnja 1866. stupila u samostan časnih sestara sv. Gilharda u Nevers-u. Tu je morala podnositi ponižavanja i omalovažavanja. Ogdalali su joj svećane zavjete kako bi lurdsku vidjelicu navodno sačuvali od oholosti. Tek kad je Bernardičina bolest postala ozbiljna i zaprijetila joj smrt, nisu joj više odugovlačili polaganje zavjeta. Trpjela je i od turbekuloze kostiju. Tako prikovana uz krevet, ona je umrla u svojoj 36. godini života 16. travnja 1879. Bernardica je potkraj života kazala: »Vidite, povijest je moga života vrlo jednostavna; Djeвица se sa mnom poslužila a onda me turila u kut. Tu je moje mjesto, tu sam ja sretna i tu ostajem.«

Malo prije smrti Bernardica je s mukom izmolila riječi: »Sveta Marijo, Majko Božja, moli se za mene bijednu grešnicu — bijednu grešnicu — bijednu grešnicu.« Njezin »Zravo, Marijo« (Ave Maria) prihvatit će milijuni što će hodočastiti prema Lurdu. Na njezinoj vjeri ponovno je zapaljeno štovanje bezgrešno Začete.

U prigodi proglašenja blaženom (1925. g.) otvoriše Bernardičin grob i u njemu nađoše cjelovito njezino tijelo bez i najmanjeg traga raspadanja. Pio XI. proglasio ju je svetom 8. XII. 1933.

U Francuskoj se blagdan sv. Bernardice slavi 18. veljače, a dosada se ponegdje i kod nas slavila toga datuma. Unaprijed će se, međutim, kod nas sv. Bernardica slaviti 16. travnja, i to kao neobavezan spomendan. To je u ime naše BK zatražio 17. XI. 1981. zagrebački nadbiskup i predsjednik BKJ Franjo Kuharić od Sv. kongregacije za sakramente i bogoštovlje, što je ista Sv. kongregacija odobrila dopisom od 1. XII. 1981. (Prot. CD 1094/81).

U »Misterij Lurda« Paul Claudel veli: »Čudo Lurda povezuje srednji vijek sa sadašnjicom, posređuje neku vrstu duhovne izmjene između vremena, kad su ljudi još imali pravu, možemo kazati naivnu vjeru, i našega stoljeća koje odveć vjeruje u neograničene mogućnosti napretka, koje je napuhano vlastitim dostignućima u istraživanju i tehnicima...«

FC

— **Sv. Benedikt Josip Labre**, prosjak i kontemplativac, rodio se u današnjem Arras-u u Francuskoj 1748. godine. Nakon što je kao mladić pokušao ući u nekoliko redovničkih ustanova i nije uspio, bilo da nije primljen bilo da je bio otpušten, a jednu je i sam napustio, pođe u Rim u nadi da će tu naći odgovarajuću redovničku ustanovu. Ali je ni tu nije našao. Konačno se odlučio da provodi život na cestama kao prosjak i lutalac. U potpunom siromaštvu, dronjcima, bez kućišta provodio je život kao Božji samotnik obilazeći glavna svetišta po Italiji. Ali i u takvom stanju njegov je duh bio neprestano uronjen u uzvišenu kontemplaciju. Nju je hranio trima knjižicama (Novi zavjet, Časoslov i Nasljeduj Krista), što je uvijek sa sobom nosio, te križem, koji mu je visio o vratu, i krunicom. Posljednje godine života proveo je u Rimu noćivajući u Koloseumu. Umro je 1783. g. u dobi od 35 godina. Pokopali su ga u crkvi Madonna dei Monti, jer su ga svi smatrali svecem. U roku od nekoliko mjeseci poslije njegove smrti zbilo se više od 100 čudesnih ozdravljenja po njegovu zagovoru. Blaženim ga je proglasio papa Pio IX. god. 1860., a svetim Leon XIII. god. 1881.

SS

— **Sv. Kalist. Karizije, i sedam drugih, mučenici u Korintu.**

— **Osamnaest sv. mučenika u Zaragosi u Španjolskoj za Dioklecijanova progonstva, čije je mučeništvo opjevao Prudencije.**

— **Sv. Kajo i Kremencije, te Enkratida, djevica, i Lambert, mučenici također u Zaragosi.**

— **Sv. Turibijske, biskup u Astorgi (Španjolska) za vrijeme pape Leona Velikoga (5. st.).**

— **Sv. Fruktuoz, biskup u Bragi (Portugal).**

— **Sv. Patern, biskup u Avranches-u.**

— **Sv. Drogon, priznavalac u Valensienu (Galija).**

— **Bl. Joakim, redovnik Reda slugu bl. Dj. Marije, umro u Sieni 1305. godine.**

17. Bogoslužje ferijalno

Istog dana

— **Bl. Baptista Spagnoli**, prezbiter karmelskog reda, rodio se 17. travnja 1447. u gradu Mantovi u Italiji. Stupio je u karmelski red vrlo mlad u Ferari, gdje je položio i redovničke zavjete. Bogoslovne je nauke svršio 1464. na čuvenom sveučilištu u Bologni. U Redu je obavljao različite službe, od priora i provincijala do vrhovnog poglavara Reda. Srcem i dušom posvetio se službi svoga Reda i Crkve. Sudjelovao je na Petom lateranskom saboru. Pape Inocent VIII., Julije II. i Leon X. često su se služili njegovim savjetima i uslugama.

Uza sve svoje odgovorne poslove i visoke službe, ostao je skroman i ponizan. Provodio je duboki nutarnji život, težio sa samoćom i živio u neprestanoj prisutnosti Božjoj. Gajio je sinovsku pobožnost prema Majci Božjoj i sv. Josipu. Kao vrhovni poglavar svoga Reda obogaćivao je braću čestim i mudrim spisima i tako duhovno izgrađivao povjereno mu stado.

Bio je i pjesnik i pisac svjetskoga glasa, poznat ne samo u Italiji nego i u drugim zemljama Evrope. Njegove su knjige doživjele brojna izdanja. Poznate su njegove tri knjige o Majci Božjoj i dvanaest »O svetim danima«.

Umro je 20. ožujka 1516. u rodnom gradu Mantovi. Njegovo štovanje odobrio je papa Leon XIII. 17. prosinca 1885. U karmelskom redu štuje se na današnji dan kao neobavezan spomendan.

IK

— **Sv. Anicet**, papa (155.—166.), mučenik u Rimu za progonstva Marka Aurelija Antonina.

— **Sv. Mapalik, Fortunat i Marcijan**, mučenici u Africi za cara Decija.

— **Sv. Ilija, prezbiter, Pavao i Izidor**, monasi, mučenici u Kordobi za vrijeme arapskog progonstva.

— **Sv. Petar**, đakon, i **Hermogen**, mučenici u Antiohiji.

— **Sv. Patagat**, biskup u Vieni.

— **Sv. Inocent**, biskup u Tortoni.

— **Sv. Stjepan**, opat i suutemeljitelj cistercita, umro je u Cisterciju 1134. godine.

— **Sv. Robert**, opat u samostanu »Chause-Dieu« u klermanskoj biskupiji, umro 1067. godine.

— **Sv. Rudolf iz Berna**, dječak-mučenik. God. 1294. neki ga od židovske općine uhvatiše, i — da se narugaju Kristu — razapeše na križ na kojem je i umro.

18. Bogoslužje ferijalno

Istog dana

— **Bl. Marija od Utjelovljenja**, redovnica karmelskog reda, rodila se u Parizu 1. veljače 1566. od oca Nikole Avrillot i majke Marije L' Huillier. Na krštenju je dobila ime Barbara. Njezina je najveća zasluga što su se reformirane karmelićanke sv. Terezije Avilske raširile u Francuskoj. Zbog toga je zaslužila naslov »Majka i utemeljiteljica Karmela u Francuskoj«.

Barbaru su odgojile redovnice Naše Gospe od poniznosti, pa se i sama htjela posvetiti Bogu u redovničkom staležu. Roditelji su se međutim tome protivili i, kad joj je bilo 16 godina, udali su je za pobožnoga plemića Petra Acarie. U braku je nastojala odgovoriti milosti Božjoj savršenim ispunjavanjem svojih dužnosti prema mužu, prema djeci, a imala ih je šestero, i prema slugama. U 30 godina bračnog života potvrdila je djelom kako i kršćanski supruzi mogu postići svetost. Sv. Franjo Saleški bio joj je ispo-
vjednik.

U jesen 1601. g. čitala je knjige sv. Terezije Avilske i osjetila se ponukom da njezine duhovne kćeri uvede u Francusku. Nije to išlo bez poteškoća, ali je ona bila uporna, ustrajna i puna pouzdanja u providnost Božju. Za karmelićanke je pripremala zvanja i sagradila im samostan u Parizu. Kad su 29. 8. 1604. karmelićanke konačno stigle u Francusku, njih šest na broju, među kojima Ana od Isusa i bl. Ana od sv. Bartolomeja koje je još sv. Terezija primila, ona ih je svesrdno pomagala.

Mnogo je doprinijela i osnivanju samostana u Pontoise, Dijonu i Amiensu. Tri su njezine kćeri postale karmelićanke, od kojih je jedna imala tek 15 godina. Poslije muževljeve smrti 1613. g. i sama je ušla u Karmel u Amiensu. Redovničko odijelo primila je 7. travnja 1614. i uzela ime Marija od Utjelovljenja. Iz duboke poniznosti prihvatila je da bude sestra pomoćnica. U samostanu je bila svima uzor i na duhovnu izgradnju sestara. Obdarena mnogim nebeskim darovima, odlikovala se duhom molitve i revnosti u širenju kato-
ličke vjere. Umrla je 18. travnja 1618. Papa Pio VI. proglasio ju je blaženom 5. lipnja 1791.

IK

— **Sv. Eleuterije**, biskup i mučenik, i **Antija**, njegova majka, mučenica. Život sv. Eleuterija obavijen je legendom i sadržan u spisima o njegovu mučeništvu, i to na grčkom i latinskom jeziku. Djelovao je kao biskup u Iliriku i vjerojatno je imao sjedište u Sirmiju (Srijemska Mitrovica). Odveden je u Rim i tu je pogubljen za cara Hadrijana. Mnogo su ga štovali i na Istoku i na Zapadu. Moći su mu pred navalom barbara prenesene u Carigrad. Posebno ga štiju u Acau (sada Troja u Apuliji) i u Rietiju u Italiji. Zajedno s njim je mučena i štovana njegova majka sv. Antija.

HGJ

— **Sv. Apolonije**, rimski senator i mučenik u Rimu za cara Komoda.

— **Sv. Perfekt**, prezbiter i mučenik u Kordobi, pogubljen od Maura 850. godine.

— **Sv. Koreb**, prefekt i mučenik u Mesini na Siciliji.

— **Sv. Kaloer**, mučenik u Bresciji za cara Hadrijana.

— **Sv. Galdin**, nadbiskup i kardinal u Milanu (+ 1176).

19. Bogoslužje ferijalno

Istog dana

— **Sv. Leon IX.**, papa. Između papa njemačkog podrijetla najznačajniji je sv. Leon IX. Njegov nam je život prilično poznat zahvaljujući sačuvanom spisu »Vita Leonis« (Leonov život).

Bruno, grof od Egisheima i Dagsburga, rodio se 21. lipnja 1002. u Egisheimu u Elzasu (danas Francuska). Odgojen u biskupskoj školi u Toulu brzo je napredovao: od 18 godina kanonik, od 22 klerik, a od 26 biskup grada Toul (posvećen 9. IX. 1027.). Kada je nakon samo 23 dana vladanja nenadano umro papa Damaz II., također Nijemac, car Henrik III., rođak toulskog biskupa, na državnom saboru u Wormsu odredi Bruna za novoga papu. Ovaj izjavi da bi se tek onda primio te službe kad bi ga i rimski kler i narod jednodušno priznali. I uputi se Bruno kao obični hodočasnik preko Alpa u pratnji monaha Hildebranda (budućeg pape) i bos uđe u Vječni grad, gdje ga i kler i narod jednodušno priznahu papom tako da je 12. veljače 1049. bio u Lateranu okrunjen uzevši ime Leon IX.

U nešto više od pet godina pontifikata mnogo je učinio, i to kao papa-putnik. Odlučni pristaša crkvene reforme malo se zadržavao u Rimu, već je krstario po Evropi sazivajući na licu mjesta crkvene sabore u borbi protiv simonije, laičke investiture i drugih zala koja su tada vladala u Crkvi. Tako je u Rimu držao četiri pokrajinska sabora, a po različitim evropskim središtima preko deset. U tu je svrhu nekoliko puta prelazio Alpe.

U ratu s Normanima doživio je zarobljeništvo u kojemu je ostao sedam mjeseci. To mu je pospješilo smrt, koja ga je snašla u crkvi Sv. Petra u Rimu 19. travnja 1054.

Najbolniji događaj njegova pontifikata jest sukob s carigradskim patrijarhom Mihovilom Cerularijem, koji je svršio velikim istočnim raskolom 16. srpnja 1054., tj. tri mjeseca poslije njegove smrti, kada je papa poslanik kardinal Humbert na oltar Sv. Sofije stavio bulu izopćenja, ne znajući za papinu smrt.

Leon je inače provodio asketski život. Spavao je na dasci, a pod glavom držao kamen. Milosrdan prema bijednicima. O njemu je pisano: »Muž skroz apostolski, kraljevskog podrijetla, bogat mudrošću, velik u vjeri i duboko naobražen u svakoj znanosti.« Nad njegovim grobom u Sv. Petru stoji natpis: »Pobjednički Rim žali nad smrću Leona IX., jer između mnogih teško će ikada imati takva oca.«

Sveti papa vezan je i s našom hrvatskom poviješću. On je u duhu reforme poslao u Split kardinala Ivana, koji je oko 1050. g. održao sabor i na njemu svrgao nedostojnoga nadbiskupa Dabrala, a izabrao novoga nadbiskupa Ivana (1050.—1060.), rodom Splićanina. Bilo je to u doba hrvatskog kralja Stjepana I. (1030.—1058.), oca Petra Krešimira.

KJ

— **Sv. Timon**, jedan od sedam prvih đakona (usp. Dj 6,5). Prema predaji, propovijedao je Evanđelje u Bereji i Korintu, gdje je podnio mučeništvo od Grka i Židova.

— **Sv. Elfeg**, biskup i mučenik u Canterbury-u (1012. g.).

— **Sv. Hermogen, Kajo, Ekspedit, Aristonik, Ruf i Galata**, mučenici u Melitini u Armeniji.

— **Sv. Vincencije, Sokrat i Dionizije**, mučenici u Španjolskoj za cara Dioklecijana.

— **Sv. Pafnucije**, mučenik u Jeruzalemu.

- Sv. Juraj, biskup u Antiohiji, umro u progonstvu zbog toga što je branio štovanje svetih slika.
- Sv. Ursmar, biskup u Löwenu i apostol Flandrije (+ 713.).
- Sv. Krescencije, priznavalac u Firenci.
- Sv. Ema, udovica u Paderbornu (+ 1040.).
- Bl. Konrad Milijani, prezbiter OFM, misionar u Libiji (+ 1289.).

20. Bogoslužje ferijalno

Istog dana

— Sv. Agneza (Janja) iz Montepulciano, djevica dominikanskog reda, rodila se u gradiću Gracciano Vecchio, na obali Tranzimenskog jezera, oko 1274. godine. Njezinu je kolijevku, navodno, obasjalo neko tajanstveno svjetlo. Ona je imala biti ponos dominikanskog reda. U 9. godini života hodočastila je u Montepulciano. Kad se približila gradu, kaže se, da se na nju oborilo čitavo jato gavrana pokušavajući joj iskopati oči. Napasnik, sotona, želio je da se ona ne nastani u tome mjestu. No, ona je — postavši redovnicom — ipak sagradila crkvu i samostan upravo na mjestu gdje je bila napadnuta od gavrana. U toj novonastaloj redovničkoj zajednici Agneza je izabrana za poglavaricu i tu je službu vršila sve do smrti. Poput crnobijele lastavice, u dominikanskom habitu, ona je napravila gnijezdo usred gavrana grijeha i poroka. Premda je bila poglavarica i obdarena mnogim izvanrednim darovima, uvijek je bila ponizna i jednostavna, a u bolesti izvanredno ustrpljiva. U Chianciano, gdje su joj više starješice naredile da se liječi, provri novi ljekoviti izvor, koji se još i danas zove Agnezin izvor. To čudo imalo je, međutim, služiti za zdravlje drugih a ne na njezino. I zaista, pobožna se dominikanka vrati u Montepulciano bolesnija negoli je bila prije.

Umrla je u noći 20. travnja 1317. U taj čas djeca u Montepulciano probudiše se vičući zapanjenim roditeljima: »Umrla je sestra Agneza; sestra Agneza je svetica.« Ujutro sav se grad slegao u samostansku crkvu oko njezina lijesa. Nad njezinim grobom su se zbila mnoga čudesa. Papa Benedikt XIII. proglasio ju je svetom 1726. godine.

Šezdeset godina nakon smrti sv. Agneze doći će u Montepulciano druga velika dominikanka, sv. Katarina Sijenska, da poljubi Agnezine moći. Katarina ju je nazivala: »Naša majka, slavna Agneza«, te je sve poticala da je nasljeđuju, jer je ona »pružila nauk i primjer prave poniznosti, koja je kod nje bila glavna krepost«.

FC

— Sv. Teotim (Bogoljub), biskup u Tomiu u današnjoj Turskoj. Zbog njegove učenosti i svetosti poštivali su ga i pogani. Umro je oko 405. godine.

— Sv. Sulpicije i Servilijan, mučenici u Rimu za cara Trajana.

— Sv. Viktor, Zotik, Zenon, Acindin, Cezareo, Severijan, Krizofor, Teona i Antonin, mučenici u Nikomediji za cara Dioklecijana.

— Sv. Marcelin, biskup, rodio se u Africi te došao u Galiju s dvama pratiocima, Vicencijem i Domninom, i postao prvim biskupom Embruna, gdje je i umro 374. godine.

— Sv. Marcijan, prezbiter u Auxerre-u.

— Sv. Teodor (Božidar), nazvan »Trihinas« zbog oštredje koju je nosio, pokornik i priznavalac u Carigradu.

21.

SV. ANZELMO, biskup i crkveni naučitelj

Neobavezan spomendan

Veliki učenjak, pisac i teolog, sv. Anzelmo rodio se 1033. g. u Aostti, u talijanskoj pokrajini Piemonte, od oca Gandulfa i majke Ermenburge. Kršćanski je naučio živjeti u vlastitoj obitelji. Već je u ranoj mladosti zaželio postati monah, benediktinac, ali mu se tome otac usprotivio, jer ga je već odredio za svoga nasljednika. U međuvremenu dao se na studije i molitvu ne odričući se želje da postane monah. Poslije majčine smrti ostavi oca i uputi se u srednju Francusku. Tu se upoznao s učenim opatom Lanfrankom te se pod njegovim vodstvom posveti studiju. U 27. godini života (1060. g.) stupi u samostan u Bec-u. Ubrzo bi zaređen za svećenika nastavljajući svoje biblijsko-filozofske studije. Samo Bog postade njegova ljubav, njegovo razmišljanje, njegova radost i njegovo zadovoljstvo.

Tri godine nakon ulaska u samostan postade učitelj u samostanskoj školi u Bec-u, a 22. veljače 1079. postade i prior toga samostana. U podučavanju je svojom blagošću i inteligentnošću tako djelovao na učenike i subraću da su ga svi zavoljeli i mnogo cijenili. Njegova pedagoška metoda je bila: dati mladićima što više slobode da se ne bi previše zatvorili u sebe. Mnogo je radio na reformi redovničkog života jer je smatrao da će se time uvećati redovnička zvanja. Uz prijatelja Lanfranka bio je jedan od najpoznatijih ljudi svoga doba.

Dok je bio u posjetu kod prijatelja Lanfranka, nadbiskupa Canterbury-a, mnogi su od monaha i naroda upoznali njegovu učenost i svetost. Zbog toga su ga nakon Lanfrankove smrti izabrali za nadbiskupa Canterbury-a. U početku se kralj tome nije protivio iako se miješao u investituru biskupa. Poslije je Anzelmo došao u konflikt s kraljem braneći crkvena prava. Kad je kao nadbiskup prvi put došao u Rim, papa mu je dao palij. Zbog borbe s kraljem ponovno je došao u Rim moleći papu da ga oslobodi nadbiskupske službe, ali papa toga nije prihvatio. U to vrijeme bio je na crkvenom saboru u Bariju, gdje se istakao u trinitarnoj raspravi s Grcima. Kada su mnogi željeli da papa ekskomunicira kralja Vilima II., Anzelmo je bio protiv toga. Vodeću borbu s kraljem za crkvena prava, napisao je mnogo teoloških, filozofskih i mističnih djela. Čitav je život proveo u molitvi, pisanju i razmatranju. Taj učenjak, pisac i teolog predao je Bogu svoju dušu 21. travnja 1109. Pokopan je canterburyskoj katedrali. Papa Klement XI. proglasio ga je 1720. g. crkvenim naučiteljem.

Od njegovih djela najvažnija su mu »*Monologion*« i »*Proslogion*«. U »*Monologionu*« razmišlja o osnovnim kršćanskim istinama: o Bogu, Trojstvu, duši, predlažući da se o tim istinama razmišlja sam u samoći. U

»Proslogionu« (Fides quaerens intellectum) predstavlja direktni razgovor s Bogom: »Bože, pomози mi radi svoje dobrote«; »Gospodine, pomози mi«; »Bože, molim te, želim te upoznati, želim te ljubiti da te mogu uživati«. To je od najvećih djela kršćanske mistične teologije. U njemu Anselmo donosi svoj ontološki dokaz o Božjoj opstojnosti. U djelu »O istini« raspravlja o logičkoj, moralnoj i ontološkoj istini. Za njega je Bog ontološka istina koja opstoji sama od sebe, a sve druge ovise o Bogu.

Od ostalih Anselmovih djela poznata su slijedeća: »O padu đavla«, »O slobodnoj volji«, »O utjelovljenju Riječi«, »Zašto je Bog postao čovjekom?«, »O izlaženju Duha Svetoga«, »O slaganju Božjeg sveznanja, preodređenja i milosti sa slobodnom voljom«.

Naš je Svetac u početku nastojao da vjenu protumači razumskim razlozima, ali je kasnije opazio da takvo nastojanje ne rađa željenim plodom. Taj ugodnik Božji može se smatrati »metafizičarom dogme« i kao takav on je jedan od prvih mislilaca kršćanstva u srednjem vijeku i začetnik visoke skolastike. Zato mu Crkva kliče u dnevnoj molitvi: »Bože, ... daj da tvoja vjera potpomogne naš um te srcem osjetimo milinu istine koju nam predlažeš vjerovati.«

JB

Istog dana

— Sv. Konrad Parcamski, redovnik OFM Cap. Konrad Birkdorfer rođen je 22. prosinca 1818. u Parzhamu kod Passau-a i drugi je kanonizirani Nijemac nakon reformacije. Mladost je proveo obavljajući obične zemljoradničke poslove. U 30. godini života ulazi u samostan franjevac kapucina, a prve redovničke zavjete polaže 4. listopada 1852. Nakon toga je kroz 43 godine obavljao službu vratara u samostanu u Altöttingu i za to vrijeme gostima i subraći pokazivao je uzvišeni primjer uslužnosti i strpljivosti. Snagu je crpao u molitvi i razmatranju Isusove muke. Znao je govoriti: »Križ je moja knjiga. Samo pogledam na križ i već znam što mi je činiti u svakoj prigodi.« U djelo je provodio Isusove riječi koje su donesene u pričesnoj pjesmi na misi njemu u čast: »Učite se od mene jer sam krotika i ponizna srca, i naći ćete pokaj dušama svojim« (Mt 11,29). Kao vratar u samostanu pokazao se neobično strpljiv i darežljiv prema siromasima nastojeći »vremenitim dobrima zadobiti vječni život« (darovna). Pomagao je mnoge pothvate u korist siromaha, osobito se brinuo za nezbrinutu djecu.

Umro je na današnji dan 1894. godine. Papa Pio XI. proglasio ga je blaženim 1930., a svetim već 1934. godine.

MB

— Sv. Simeon, biskup Seleucije, i drugovi, mučenici u Perziji za vrijeme kralja Sabora II. (4. st.).

— Sv. Arator, prezbiter, Fortunat, Feliks, Silvije i Vital, mučenici u Aleksandriji.

— Sv. Apolin, Izak i Kodrat, mučenici u Nikomediji za cara Dioklecijana.

— Sv. Anastazije Sinaita, biskup u Aleksandriji.

22. Bogoslužje ferijalno

Istog dana

— **Sv. Kajo**, papa (283.—296.). Predaja veli da je rodom iz Dalmacije i da mu je otac bio brat kasnijega cara Dioklecijana. Vjerojatno je odgojen od mladosti u kršćanskoj vjeri i rano je došao u Rim. Stupio je među klerike i nakon smrti sv. Eutihijana pape izabran je za njegova nasljednika 283. godine. O njegovu djelovanju zna se malo, kao i o drugim papama prvih stoljeća. Postoji podatak da je on uredio stupnjeve za sakramenat sv. reda, tj. primanje među klerike (tzv. »mali redovi«) pa od đakonata, prezbiterata do episkopata. Spominju ga spisi o mučeništvu sv. Sebastijana i sv. Suzane. Za vrijeme progona obavljao je bogoslužje po privatnim kućama. Prije se smatralo da je podnio mučeničku smrt, ali su novija istraživanja pokazala da nije bio mučenik, nego da je u mirnom razdoblju umro prirodnom smrću u Rimu 22. travnja 296. Pokopan je u Kalistovim katakombama. Tu je pronađen i natpis na njegovu grobu. Rimski ga je crkva rano počela slaviti kao sveca (postoji podatak iz 354. g.). U nas se posebno slavi u Solinu, gdje mu je sagrađena crkva početkom 19. stoljeća, a župa njemu posvećena osnovana je 1976. godine.

HGJ

— **Blažena Djevica Marija — Majka Družbe Isusove** (kod isusovaca blagdan). Kršćanstvo drži da se Isusove riječi s križa: »Evo ti sina...« i: »Evo ti majke« (Iv 19,26) u prvom redu odnose na sv. Ivana, ali također i na sve skupljenike. Zato ne samo pojedinci nego i čitave skupine u Crkvi npr. pojedini narodi i pojedini redovi zovu bl. Dj. Mariju svojom kraljicom i majkom. »Za mene je ona više majka nego kraljica«, rekla je o Gospi sv. Terezija iz Lisieuxa. U istom su duhu i isusovci 20. st. promijenili negdašnji naslov ovog blagdana **Kraljica DI** u **Majka DI**.

Prema prastarjoj predaji i uvjerenju, izvan je svake sumnje Marijino milosno posredovanje kako u životu utemeljitelja DI sv. Ignacija tako i u životu i djelovanju svakoga pravog isusovca. Ovaj se blagdan slavi baš 22. travnja zato što je upravo na taj datum god. 1541. sv. Ignacije sa svojim prvim drugovima položio svečanu redovničku profesiju u rimskoj bazilici Sv. Pavla izvan zidana, na sporednom oltaru pred drevnom mozaikom Majke Božje. S pravom se stoga taj blagdan smatra rođendanom Družbe Isusove — a rođenja bez majke nema!

Možda u čitavom bogoslužju ovog blagdana nigdje nije toliko evandeoski jednostavno i jasno, a u isto vrijeme i snažno i duboko izražena kristocentrična značajka teotokodulije, kao što je to u prvoj antifoni kod Večernje: »Kaže Majka Isusova: Štogod vam rekne, učinite, Aleluja!«

— **Sv. Soter**, papa (166.—175.) i mučenik u Rimu za cara Marka Aurelija.

— **Sv. Agapit**, papa (535.536.), umro u Carigradu kamo je po naredbi kralja Teodota pošao moliti cara Justinijana da ne osvaja Italije. Njegovo je tijelo poslije preneseno u Vatikan.

— **Sv. Leonida**, Origenov otac, mučenik u Aleksandriji (204. g.) za cara Septimija Severa.

— **Sv. Apeles i Lucije**, dvojica od prvih Isusovih učenika, umrli u Smirni.

— **Mnoštvo sv. mučenika u Perziji**, među kojima je najviše bilo klera (biskupa, svećenika, đakona) i redovničkih osoba, poubijani na Veliki petak 341. g. po naredbi kralja Sabora II.

- Sv. Epipodije, mučenik u Lionu za cara Antonina Vera.
- Sv. Leon, biskup u Sens-u (Galija).
- Sv. Teodor, biskup u Anastaziopolu (Galacija).

23. SV. JURE, mučenik

Neobavezan spomendan

Sigurno ni jedan svetac nije postigao popularnost u pučkoj pobožnosti koju ima sv. Jure. O njegovu životu se zna malo, a uz to malo što se sigurno zna povezane su mnoge legende, koje inače nastaju samo uz velike ljude ili događaje.

Prema predaji, bio je rimski vojni časnik. Mučen je za Dioklecijanova progonstva, najvjerojatnije 303. godine. Dobio je naslov »Megalomartyr«. Njegov grob u Palestini bio je poznato hodočasničko mjesto sve do 12 st. kada je sultan Saladin za vrijeme rata s križarima srušio njegovu crkvu. Teodozije Perigeta u djelu »De situ Terrae Sanctae« oko 530. godine piše: »U gradu Diospoli gdje je sv. Jure mučen nalazi se njegovo tijelo i tu se događaju mnoga čudesa.« Na jednom epigrafu, za koji arheolozi tvrde da je iz 4. stoljeća, spominje se »kuća svetih i proslavljenih mučenika Jure i drugova«. Vjerojatno se radi o crkvi posvećenoj na čast ovog sveca, i to samo nekoliko godina nakon smrti.

U Jeruzalemu i Jerihonu već u 6. st. postojali su samostani i crkve posvećeni njemu na čast. Štovanje sv. Jure bilo je osobito rašireno u Egiptu, Etiopiji i Iraku. U 7. st. podižu mu se crkve u Rimu i Raveni. Odatle se njegovo štovanje širi na ostalu Evropu. Posebno veliki udio u širenju njegova štovanja imali su križari kojima je Jure bio ideal kršćanskog viteza. Otada sv. Jure postaje zaštitnik mnogih gradova (npr. Barcelona, Genova, Senj, Lovran) i država (npr. Engleska, Portugal, Armenija, Katalonija, Litva). Država Georgia dobila je i ime po njemu. Zastava stare Engleske (crveni križ na bijelom polju) zastava je sv. Jure.

Današnji način prikazivanja sv. Jure plod je srednjovjekovnih legenda i ikonografije koja je na njima nadahnut. Već u 6. st. stari popis zabranjenih knjiga *Gelasianum* ubraja »Passio sancti Georgii« u apokrife. Izvještaji o njegovu mučeništvu širili su se i proširivali legendama, a od 11. st. nastaju i legende o njegovim čudesima. U 12. st. uvodi se i njegov motiv borbe sa zmajem koji će se zadržati sve do naših vremena. Pod tim utjecajem uzeto je i svetopisamsko čitanje u misi iz Otkrivenja (12,9-12): Zbačen je Zmaj veliki, stara zmija.

Ako vitez na bijelom konju, koji kopljem probija zmaja i tako oslobađa kraljevnju, nije više aktualan i suvremen, ako zaštitnik konjâ, vitezova i ratničkih obrta nije više zanimljiv, to nikako ne smije značiti da »megalomartyr« sv. Jure nije uopće zanimljiv i suvremen svetac. Kad

odbacimo sve legendarne naslage, ostaje nam svijetli lik Kristova mučenika koji je poslušao riječi svoga Učitelja: »Tko izgubi život svoj poradi mene, taj će ga spasiti« (Lk 9,24). Mučenici su u Crkvi, uz apostole, dugo vremena bili jedini službeno priznati sveci, a i danas se u bogoslužju spominju među prvima. Oni su u punoj mjeri nasljeđovali muku Kristovu i zato su uzor i pomoć našoj slabosti za sva vremena.

MB

Istog dana

— **Bl. Egidije Asiški**, redovnik OFM. Jedan je od prvih drugova sv. Franje Asiškoga. »Životu pokore« pristupio je na blagdan sv. Jure 1209. godine. Zbog svoje neobične jednostavnosti i poniznosti bio je veoma mio sv. Franji. Slijedeći primjer i upute svoga utemeljitelja, mnogo je putovao propovijedaajući Evandelje. Ali, znao se povlačiti i u samotišta i tu ostajati i po nekoliko godina prikupljajući duhovnu snagu za nove pothvate. Za vrijeme apostolskih putovanja prehranjivao se radeći najobičnije poslove. U dugim i ustrajnim molitvama kao i apostolatu stjecao je pravu kršćansku mudrost koju je obilato koristio u savjetima. Bio je savjetnik i papama i drugim crkvenim prelatima.

Umro je 23. travnja 1262. u mjestu Monteripido. Sačuvale su se njegove »Izreke« koje su zapisali njegovi učenici i subraća. Odišu oštroumnošću, duhovnom razboritošću i jednostavnošću.

Štovanje bl. Egidija potvrdio je papa Pio VI. god. 1777.

MB

— **Sv. Adalbert**, biskup u Pragu, apostol Slavena i Prusa, umro kao mučenik u Tenkitten-u (Prusija) 997. godine.

— **Sv. Feliks**, prezbiter, **Fortunat** i **Ahilej**, đakoni, mučenici u Valenciji. Tamo ih je iz Liona poslao biskup Irenej da propovijedaju Evandelje.

— **Sv. Maról**, biskup u Milanu.

— **Sv. Gerard**, biskup u Tulu u Galiji.

24. SV. FIDEL SIGMARINGENSKI, prezbiter i mučenik

Neobavezan spomendan

»Svi koji žele živjeti pobožno u Kristu Isusu, bit će progonjeni« (2 Tim 3,12). Krutu istinitost tih riječi osjetio je na sebi i Marko Roy, sin gradonačelnika Sigmaringena, koji je poznatiji po svome redovničkom imenu Fidel Sigmaringenski.

Svetac se rodio 1578. godine. Završio je studij književnosti i filozofije, a kasnije i obaju prava, na ondašnjoj univerzi u Freiburgu im Breisgau. God. 1616. stupa u red franjevac kapucina. U novicijatu je napisao jedno djelo koje je kasnije objelodanjeno pod naslovom »*Exercitia spiritualia*« i koje odražava oznake pobožnosti i duhovne ideale za kojima se zanosio. Bio je samostanski starješina na nekoliko mjesta, a uz to je posebnu pažnju posvećivao propovijedanju. Propovijedi su mu bile kratke, dobro pripremljene i izgovarane s uvjerenim oduševljenjem.

Po nalogu tada upravo osnovane kongregacije »De propaganda fide«, poslan je u pokrajinu Reciju da zdravom naukom utvrđuje katoličku vjeru i suzbija širenje protestantske hereze. Svojim zanosnim i pametnim govorima uspio je obratiti mnoge protestante među njima i grofa Rudolfa de Salis. Kad je tamošnji upravitelj Baldiron, koga je Fidel također uspio odvratiti od protestantizma, izdao edikt u korist katolika, to je izazvalo žestoki gnjev kod kalvina koji su razjarenost svoje nemoći iskalili na Fidelu. Ubili su ga na vratima crkve u švicarskom kantonu Granbünder 24. travnja 1622. Tako je ovaj život plodan krepostima ovjenčan palmom mučeništva. Ovaj prvomučenik kongregacije »De propaganda fide« djelom je pokazao da »pastir dobri život svoj polaže za ovce« (Iv 10,11).

Blaženim je proglašen 1729. godine, a papa Benedikt XIV. proglasio ga je svetim 1746. Kod svih naših franjevac a slavi se kao obavezan spomendan, a kod kapucina kao blagdan.

MB

Istog dana

- Sv. Saba, vojnički časnik i mučenik u Rimu.
- Sv. Aleksandar, mučenik u Lionu za cara Antonina Vera.
- Sv. Euzebije, Neon, Leoncije, Longin i još druga četvorica, mučenici u Nikomediji za cara Dioklecijana.
- Sv. Melit, biskup u Engleskoj i apostol Anglosasa, umro oko 624. godine.
- Sv. Grgur, biskup u Granadi u Španjolskoj.
- Sv. Honorije, biskup u Bresciji.
- Sv. Egbert, prezbiter i monah u Inskoj.
- Sv. Bova i Doda, djevice u Remsu.
- Sv. Marija Eufrazija Pelletier, djeвица, utemeljiteljica družbe sestara od Dobrog pastira, umrla u Angers-u (Francuska) 1886. godine. Svetom ju je proglasio papa Pio XII. god. 1940.

25. SV. MARKO, evanđelist

Blagdan

Sv. Marko je jedan od četiriju evanđelista. Simbol mu je lav. Pričaju ga i kao lava raširenih krila, s otvorenom knjigom i perom, skupa s drugim evanđelistima, na četiri rijeke što teku od stabla života. On stoji nad Gihonom.

Prozbene procesije i moljenje »Velikih litanija«, što se od 12. st. obavlja 25. travnja, nisu imale veze sa sv. Markom. Uvedene su, s kršćanskim sadržajem, kao protuustuk ophodima što su ih prije pogani održavali u čast rimskog boga Robigus-a, zaštitnika rastućih usjeva.

Ivan-Marko potječe iz Jeruzalema. Tu se prema Djelima apostolskim u kući njegove majke Marije skupljala mlada kršćanska zajednica (Dj 12,12). On se navodno obratio na prvu propovijed sv. Petra na dan Pedesetnice.

Kad se priključio sv. Pavlu, Marko je bio odveć mlad. I doživio je je razočaranje. Na prvom misijskom putovanju bio je skupa s Pavlom i rođakom Barnabom. Krenu iz Jeruzalema u Antiohiju (Dj 12,15) i dalje preko Cipra u Perge. Tu se Marko odvojio od Pavla koji je namjeravao navješćivati Evandjelje dalje u Maloj Aziji. Da li su razlogom bili fizički naponi ili kruto naziranje u navješćivanju Evandjelja poganima, ne znamo.

Kad se Pavao spremao na drugo misijsko putovanje, Barnaba je pokušao sobom ponovno uzeti Ivana-Marka što je Pavao odbio. Konačno Barnaba i Ivan-Marko krenuše put Cipra navješćujući tu poruku spase-nja (Dj 15,36-39).

Iz rimskog zarobljeništva Pavao je kasnije zamolio Timoteja koji se nalazio u Efezu, neka sobom dovede i Marka. Marko je bio neustrasiv, iako je već bjesnjelo Neronovo progonstvo. Zacijelo je on bio od pomoći zatočenom Pavlu. Tu u Rimu Ivan-Marko je bio u prisnoj vezi s apostolom Petrom kao njegov »tumač«. Petar ga nazivlje »svojim sinom« (1 Pt 5,13). Po apostolovu kazivanju Marko je, zamoljen od rimskih kršćana, napisao svoje evandjelje. Tome ide u prilog vrlo živo opisivanje događaja koje je doživio Petar kao očevidac. Kasnije je prema predaji Marko osnovao aleksandrijsku crkvenu zajednicu. Tu je vjerojatno dočekaao mučeničku smrt.

Moći sv. Marka donesene su u Veneciju na pustolovan način negdje oko 828. godine. Tu se posebno štiju u istoimenoj crkvi. Tintoretto je našašće i odnesenje moći sv. Marka prikazao na svojoj glasovitoj slici (Brera u Milanu). Sv. Marka posebno su štovali u Mletačkoj republici. On je zaštitnik majstora zidara, običnih zidara, stakloslikara, notara i pisara.

FC

Istog dana

— Sv. Anijan, učenik sv. Marka evandelistu i njegov nasljednik na biskupskoj stolici u Aleksandriji.

— Sv. Stjepan, biskup, podnio mučeništvo za cara Zenona od neprijatelja Kalcedonskog sabora.

— Sv. Evodije, Hermogen i Kalist, braća, mučenici u Sirakuzi na Siciliji.

— Sv. Ermin, biskup u Löwenu (Belgija), umro 737. godine.

— Sv. Filon i Agatopod, đakoni u Antiohiji, koje sv. Ignacije, biskup i mučenik, hvali u svojim poslanicama.

26. Bogoslužje ferijalno

Istog dana

— **Bl. Jakov Zadranin**, redovnik OFM, rodio se u Zadru oko 1400. godine. Mlad je stupio u franjevački red u samostanu sv. Franje u rodnom gradu. Nije bio svećenik. Jednom je pratio kustoda (zamjenika provincijalova) na generalni kapitul Reda i tako ostao u Italiji. Živio je sveto u raznim samostanima provincije sv. Nikole Putnika (Bari).

Životopisci posebno ističu njegovu osobitu pobožnost prema Kristovoj mucii i prema bl. Dj. Mariji. Bio je veliki pokornik i provodio je veći dio vremena u molitvi i razmatranju, pa je više puta padao u zanos. Kao kuhar spremajući hranu za braću na sam pogled na vatru razmišljao bi o prolaznosti svijeta i paklenim mukama. Bog ga je obdario karizmama proricanja i čudesima. Poslije njegove smrti narod i braća smatrali su ga svecem i počeli javno štovati. Nazivali su ga »*beatus Jacobus Illyricus*«, iz čega se vidi da su svi znali za njegovo podrijetlo i domovinu.

Umro je u Bitetto, nedaleko Barija u Italiji, 27. travnja 1490.

Papa Klement XI. odobrio je njegovo štovanje 29. prosinca 1700. Štuje se u cijelome franjevačkom redu, a papa Leon XIII. protegnuo je njegovo štovanje na zadarsku biskupiju. Najnoviji odobreni kalendar za sve franjevačke obitelji u Hrvatskoj određuje njegov blagdan na dan 26. travnja.

HGJ

— **Sv. Klet (Anaklet?)**, papa (77.—88.) i mučenik u Rimu za Domicijanova progonstva.

— **Sv. Bazilej**, biskup i mučenik u Amazeji u Pontu za cara Licinija.

— **Sv. Marcellin**, papa (296.—304.) i (vjerojatno) mučenik u Rimu za Dioklecijanova i Maksimijanova progonstva.

— **Sv. Petar**, biskup i mučenik u Bragi (Portugal).

— **Sv. Klarencije**, biskup u Vieni (Francuska).

— **Sv. Lucidije**, biskup u Veroni (Italija).

— **Sv. Radbert**, opat samostana Corbie († 860. g.).

— **Sv. Eksupurencija**, djevica u Trojesu u Francuskoj.

27. BL. HOZANA KOTORSKA, djevica

Obavezan spomendan

Katarina Kosić rođena je u selu Relezima 25. studenoga 1493. od pravoslavnih roditelja. Djetinjstvo je provela u rodnome selu kao pastirica. Kao djevojka spustila se u Kotor i bila je kućna pomoćnica u obitelji Bucchija oko 7 godina. Postala je članica Trećega reda sv. Dominika i preko 20 godina provela zatvorena u svojoj ćeliji u molitvi i pokori. Bila je obdarena karizmom proroštva, pa su joj mnogi dolazili i radi savjeta i radi preporuke u molitve. Utjecala je na mnoge djevojke i žene u Kotoru i preko njih razvila zapaženu karitativnu djelatnost. Umrula je u Kotoru 27. travnja 1565. Odmah su je počeli štovati kao svecicu. Papa Pio XI. odobrio je njezino štovanje 21. studenoga 1927. Tijelo

joj se i danas čuva u crkvi Sv. Marije u Kotoru. Ona je prva naša žena proglašena blaženom.

Umjetnici je prikazuju kao dominikanku u bijelom habitu s križem u ruci. Napisano je nekoliko njezinih životopisa. Posebno se štuje kao zaštitnica ekumenskog pokreta u našim stranama.

HGJ

Istog dana

— Sv. Zita, djeвица, rodila se u zemljoradničkoj obitelji oko 1218. g. u mjestu Monsagrati, nedaleko grada Luke u Italiji. Kao djevojka od 18 godina pošla je u Luku da radi kao služavka u kući plemića Fatinelli, gdje je ostala sve do smrti. Kod svih svojih čina pitala se: »Da li se Kristu ovo sviđa ili ne sviđa?« Sve slobodno vrijeme provodila je u molitvi, a čitav život u strogoj pokori. Osobitu ljubav pokazivala je prema siromasima i bolesnima. Njih je tješila, posjećivala, hranila, sve davala čime je raspolagala, pa i svoj stan da se u njemu sklone i odmore. Umrla je 27. travnja 1278. proživivši više od 40 godina kao služavka. Odmah poslije njezine smrti građani Luke počeli su je štovati kao sveticu, a i danas je štuju kao zaštitnicu svoga grada. Ona je ujedno i zaštitnica kućnih pomoćnica.

— Sv. Antim, biskup, i mnoštvo drugih kršćana njegove biskupije, mučenici u Nikodemiji za cara Dioklecijana.

— Sv. Kastor i Stjepan, mučenici u Tarzu u Ciliciji.

— Sv. Tertulijan, biskup u Bolonji.

— Sv. Teofil, biskup u Bresciji.

— Sv. Ivan, opat u Carigradu, borac u obrani štovanja sv. slika u vrijeme cara Leona Izaurika.

— Sv. Teodor, opat u Egiptu, učenik sv. Pahomija.

— Bl. Petar Armengaudije, redovnik reda bl. Djevice Marije za otkup robova, umro je u Tarakoni (Španjolska) nakon što je mnogo podnio u radu za otkup robova u Africi.

28. SV. PETAR CHANEL, prezbiter i mučenik

Neobavezan spomendan

Kad je prvih godina poslije francuske revolucije lionski nadbiskup pozivao župnike svoje prostrane dijeceze da posebnim poučavanjem pripreme za sjemenište darovite i pobožne dječake kako bi doskočio velikoj nestašici svećenstva, onda se među odabranicima našao i seljački sin Petar (Pierre) Chanel. On se rodio 12. srpnja 1803. u selu Cuet blizu Bourg-en-Bresse. Završivši dugo školovanje, što privatno kod župnika što u velikom sjemeništu u Bourgu-u, Petar je u 24. godini života zaređen za svećenika (15. VII. 1827.). Tada je u Francuskoj, unatoč malom broju domaćih svećenika, cvalo i bujalo misijsko raspoloženje. Petar je također želio poći u misije. Dva puta je uzalud to tražio od crkvenih poglavara. Treći njegov pokušaj da pođe u misije sprije-

čila je srpanjska revolucija 1830. godine. Tada je Petar stupio u Družbu manista, u čiji je ženski ogranak stupila i njegova sestra. Nakon toga, još neko vrijeme boravi u Francuskoj, najprije kao profesor a kasnije i kao poglavar malog sjemeništa u Belley-u.

Kad je g. 1835. papa Grgur XVI. Marijinoj družbi povjerio dio misija u Oceaniji, tadašnji je njezin vrhovni poglavar Jean Claude Colin u prvu skupinu misionara uvrstio i o. Petra, koji je postao provikarom povjerene misije. Na Badnjak 1836. g. skupina misionara otplovi iz Le Havre-a i, obišavši »dno« Južne Amerike, ponovno se iz čileanskog grada Valparaiso otisne na plave pučine Pacifika. Mimo prvotnog plana, vikar Pompalier ostavi Petra na otoku Futuna (Francuska Polinezija), gdje su se slučajno iskricali. »Hoćete li ostati ovdje?«, pitao ga je vikar. »Ja se potpuno prepuštam vama, monsignore«, odvrati sveti misionar. Kroz dulje vremena Petar nije mogao naučiti jezika urođenika, ali nije klonuo duhom: svako veče bilježio bi u dnevnik podatke o skromnom napredovanju u govoru, o apostolskom putovanju tog dana, o posjetima bolesnika, o etno-psihološkim otkrićima, o radu svog subrata itd.

S vremenom se počele javljati prvi obraćenici, što je izazvalo otpor tvrdokornih pristalica stare eligije. Dne 28. travnja 1841. urotnici su iskoristili boravak Chanelova subrata Fr. Nicése-a na drugom kraju otoka te, pod izlikom neke usluge su molili, lukavo iz kuće izmame misionara. Najprije ga dotukoše toljagama, a na kraju mu sje kirom raskoliše lubanju. Tako Petar u 38. godini života podnese mučeništvo proboravivši u Oceaniji kao misionar nepune 4 godine.

Oceanski prvomučenik beatificiran je 1889., a kanoniziran 1954. g. i ujedno proglašen zaštitnikom Oceanije. Njegovo uzdignuće na slavu oltara za sve nas je poziv, da i mi po njegovu primjeru čitave sebe poklonimo najbožanskijem od svih božanskih djela, tj. evanđeoskom poslanju Crkve, i to na način, na mjestu i sredstvima, kako ih već svakom pojedincu pokaže Providnost.

PB

Istog dana

— **Bl. Lukezije**, franjevački trećoredac. Rođen je u okolici Siene oko 1181. godine. U pokrajini Toskani je ostala predaja da je on prvi franjevački trećoredac, ali za to nema posve sigurnih povijesnih dokaza. Inače, svi izvještaji o njegovu životu potječu iz kasnijeg doba, najraniji su iz prve polovice 14. stoljeća.

Svoju karijeru je započeo kao vojnik i trgovac u mjestu Poggibonsi, ali je kasnije sve to napustio, razdijelio sve svoje imanje siromasima i obukao pokonničku odjeću sv. Franje. Zadnje godine života je proveo u dobrovoljno izabranom siromaštvu i pokori. Kroz to vrijeme stalno je njegovao bolesnike. Bio je uzor strpljivosti i ustrajnosti. Umno je na današnji dan 1260. godine.

MB

— **Sv. Euzebije**, biskup, i **Polion**, štloc (čitač), mučenici u Vinkovcima (vidi 29. svibnja — SB, 1/1981, 69—70).

— Sv. Vital (Živko) i Valerija, njegova žena roditelji sv. Gervazija i Protazija, mučenici. Vital, po zanimanju vojnik, iz Milana je došao u Raveno gdje je hrabrio i sahranio nekog mučenika po imenu Urzicina, zbog čega je i sam podnio mučeništvo za konzula Paulina. Kad je Valerija došla da sahrani muža Vitala, tako su je isprebijali da je nakon tri dana izdahnula u Milanu.

— Sv. Teodora, djevičica, i Didim, mučenici u Aleksandriji za Dioklecijanova progonstva.

— Sv. Marko, kojega je sv. Petar apostol posvetio za biskupa i poslao da propovijeda Evandjelje poganima, podnese mučeništvo u Kampaniji za cara Domicijana.

— Sv. Patricije, biskup, Akacije, Menander i drugovi, mučenici u Bitiniji.

— Sv. Ljudevit-Marija Grignon de Montfort, prezbitar, apostolski (pučki) misionar i autor knjige »Prava pobožnost prema Majci Božjoj« (preveo na hrvatski dr. fra A. Jadrijević, Zagreb 1944), umro je St. Laurent-Sèvre (Francuska) 1716. godine.

29. SV. KATARINA SIJENSKA, djevičica i crkvena naučiteljica

Obavezan spomendan

Katarina je proživjela na zemlji samo 33 godine i 35 dana (rođena u Sieni 25. III. 1347., a umrla u Rimu 29. IV. 1380.), ali je u tom kratkom razdoblju učinila doista velikih djela u Crkvi i za Crkvu. Otac joj se zvao Jacopo Benincasa i bio je kožar (»tintore di pelli«), a Katarina mu je bila pretposljednje od 25-tero djece! Neobične se stvari pripovijedaju o njezinu djetinjstvu: u 6. godini imala je prvo viđenje, a u 7. položila je zavjet djevičanstva. To ipak njezinima nije smetalo da je pokušaju udati već u 12. godini — ali uzalud, jer se ona tome oduprla strogim asketskim podvizima. Čak je u tu svrhu odrezala kosu, što je u ono vrijeme bilo očitim znakom želje za posvećenim životom. Od tada je počela još intenzivnije živjeti s Kristom podajući se kontemplaciji u svojoj sobi u rodnoj kući i obavljajući teške i naporne poslove koje su joj njezini nalagali samo da je spriječe u njezinu pokorničkom i asketskom životu. Katarinu nisu smeli ti postupci, jer je ona materijalnu ćeliju zamijenila duhovnom, tj. onom u vlastitom srcu. Iz te ćelije ništa i nitko je nije mogao istjerati. Stoga je ona kasnije to isto savjetovala svojim učenicima.

Potaknuta viđenjem sv. Dominika, Katarina je u 16. godini života zamolila da je prime u Treći red istog sveca. Stupivši među dominikanske trećoredice, sve svoje vrijeme provodi ili u crkvi, ili kod kuće, ili u bolnici, ili u leprozoriju, gdje je s mnogo ljubavi dvorila gubavce. Malo je spavala i jela, a triput se dnevno bičevala. No, zbog te strogosti prema samoj sebi nije smanjivala svoje herojske ljubavi prema

siromasima, bolesnicima, osuđenima na smrt. Možda su za nju klevete susestara, čak i crkvenih ljudi, bile najteži udarci, ali ih je Katarina primila kao dar Božji!

Oko nje se s vremenom počela okupljati grupa »učenika« među kojima je bilo svećenika, redovnika, političara, književnika, umjetnika, muževa i žena. Katarina je njima priopćavala svoja mistična iskustva, a od njih je primala teološke misli raznih duhovnih »škola« (benediktinske, augustinske, dominikanske, franjevačke). Katarini su se obraćali za savjet u rješavanju duhovnih problema ne samo njezini »učenici« u Sieni nego i mnogi drugi iz Italije i čitave Evrope. Otuda potječu njezina pisma, koja je ona diktirala a ne vlastoručno pisala, papama: Grguru XI. (1370.—1378.) i Urbanu VI. (1378.—1389.); vladarima, među kojima i tri pisma našem kralju Lajošu I. Velikom (1342.—1382.); kardinalima, državniciima, (nad)biskupima, redovnicima itd. Sačuvana su 382 njezina pisma, koja talijanski književni kritičar F. De Sanctis s pravom naziva »ljubavni kodeks kršćanstva«. Katarina je napisala ili izdiktirala i razne *molitve*. Ali najbolji sažetak njezine mističke nauke i prakse jest djelo od 167 poglavlja pod naslovom »*Dialogo*«, ili — kako ga ona sama naziva — »*Il Libro*« (knjiga).

Katarina je razne duhovne »škole« koje su na nju utjecale proživjela, razradila i sintetizirala svojim izvanredno prosvijetljenim umom. Nauka joj je jasna, potpuno pravovjerna, organski povezana i usredotočena na Boga, jednoga u Trojstvu. Glavne su joj teme: Providnost, Božje milosrđe, Kristovo utjelovljenje, Marija, Crkva... Naročito mjesto zauzima, posebno u njezinim pismima, Kristova krv, zbog koje papa, biskupi i svećenici imaju posebni autoritet.

Katarina je 1374. g. u Firenci obranila svoje pravovjerje pred generalnim kapitulom dominikanskog reda koji joj dade za duhovnog vođu učenog i kreposnog o. Rajmunda iz Kapue. Slijedeće godine (1375.) primila je u Pizi poseban mistički dar: za vrijeme molitve od Raspetoga iziđoše sjajne zrake i ostaviše stigme na njezinu tijelu.

Kad je u diplomatskoj misiji u korist Firence boravila u Avignonu, uspješno je nagovorila papu Grgura XI. — inače Francuza! — da se vrati u Rim. Sama je pak poslušala poziv Grgurova nasljednika Urbana VI. da se sa svojim učenicima preseli u Rim, što je i učinila u studenome 1378. godine. U Rimu je ostala sve do smrti, gotovo 18 mjeseci. Katarina je doživjela prve godine Zapadnog raskola (1378.—1417., ili prema nekima — 1449.). Ona je ostala vjerna tzv. »rimskoj obedijenciji« smatrajući Urbana VI., unatoč grubosti njegova karaktera, zakonitim papom, a Avinjonca Klementa »VII.«, protupapom. Posljednje je sile uložila da se kršćanstvo sjedini pod zakonitim papom, a ovoga je opet nagovorila da ublaži svoju žestoku ćud.

Istrošena naporima u apostolskom radu, Katarina je preminula u Rimu 29. travnja 1380. Svetom ju je proglasio papa Pio II. god. 1461., a naučiteljicom Crkve papa Pavao VI. god. 1970. Svetica je prije smrti ne-

prestano poticala svoje učenike da život žrtvuju za Crkvu, u čemu je sama prednjačila. Govorila je: »Budite uvjereni, predraga djeco, da umirem istrošivši se i davši svoj život za sv Crkvu, što smatram posebnom milošću.« Za taj isti ideal oduševljavala i nas velika mističarka i naučiteljica svojom naukom i primjerom jer je potrebno da se »otkupljena Crkva uvijek dootkupljuje«, kako reče Svetičin subrat i panegiričar dr. J. Kuničić.

PB

Istog dana

— **Sv. Tihik**, učenik i suradnik sv. Pavla apostola. Njega Pavao u poslanici Efežanima (6,21) naziva »ljubljeni brat i vjerni sluga u Gospodinu«. Umro je u Paforu na Cipru.

— **Sv. Torpet**, visoki časnik na Neronovu dvoru u Rimu, jedan od onih na koje Pavao misli kad iz Rima piše Filipljanima (4,22): »Pozdravljaju vas svi sveti a posebno oni iz careve kuće«. Torpet je podnio mučeništvo u Pizi.

— **Sv. Agapije i Sekundin**, biskupi i mučenici u Numidiji za cara Valerijana. S njima su podnijeli mučeništvo i: vojnik **Emilijan**, djevice **Tertula i Antonija**, te jedna žena sa svoja dva sina blizanca.

— **Sedam sv. razbojnika**. Njih je sv. Ivan apostol obratio na kršćansku vjeru, a onda su podnijeli mučeništvo na otoku Korciri (Krf).

— **Sv. Sever**, biskup u Napulju.

— **Sv. Paulin**, biskup u Bresciji.

— **Sv. Hugo**, opat u Cluny-u († 1109.).

— **Sv. Robert**, prvi opat cistercita, umro u Molesme-u 1110. godine.

30. SV. PIO V., papa

Neobavezan spomendan

Mihovil Ghislieri rođen je od seljačkih roditelja 17. siječnja 1504. u selu Bosco Marengo nedaleko Alesandrije u sjevernoj Italiji. Uz druge poslove što ih rade seljačka djeca bio je i pastir. U 14. godini pošao je u dominikance, završio filozofiju i teologiju i postao svećenik, profesor, poglavar samostana, provincijal, inkvizitor za sjevernu Italiju, biskup, kardinal, vrhovni inkvizitor i konačno izabran za papu 1566. godine.

Čovjek strog prema sebi a blag prema drugima započeo je veliku obnovu Crkve. Provodeći odredbe Tridentskog sabora, tražio je od biskupâ da čuvaju rezidenciju (za to se na spomenutom saboru posebno borio zagrebački biskup J. Drašković) i da pohađaju župe, postrožio je klauzuru redovništva, zalagao se za celibat i svetost svih svećenika, dao misijama novi zamah i reformirao bogoslužje (Rimski katekizam 1566., Časoslov 1568. Misal 1570.). Obnovio je Rimsku kuriju i posebno se borio protiv simonije i nepotizma.

Iako nije bio ni vojskovođa ni admiral, ipak je on najzaslužniji da je ujedinjena kršćanska Evropa — posvađena i zaraćena među sobom

— u glasovitoj pomorskoj bitki kod Lepanta 7. listopada 1571. ametiće porazila tursko brodovlje. Papa je uspio ujediniti sve kršćane u toj vojni, a još više pokrenuti veliku akciju moljenja sv. krunice. Sve je, naime, stavio pod zaštitu Majke Božje, koju je tada nazvao »Pomoćnikom kršćana«, pa je taj naziv ušao i u Lauretanske litanije. Na dan bitke cijela je Evropa molila. Papa je razgovarao s plemićem Bussotti-jem. Najednom je prekinuo razgovor, pao u zanos i rekao: »Pustimo sve poslove i zahvalimo se Bogu i Gospi za veliku pobjedu!« I naredio je da zvone sva zvona u zahvalu Bogu, za izvojevanu pobjedu. Vijest o pobjedi je došla u Rim tek nakon nekoliko dana (nije naime onda bilo telefona, radija ni televizije).

Pio je i na papinskom tronu zadržao redovničku jednostavnost i siromaštvo. Uvijek je nosio svoj dominikanski bijeli habit. I njegovi su nasljednici do danas zadržali tu bijelu haljinu. Bio je bliz malima i siromašnima, a strog s onima koji su razbijali jedinstvo i ljubav Crkve. Umro je u Rimu 1. svibnja 1572. i pokopan u crkvi Sv. Marije Velike. Svetim ga je proglasio papa Klement XI. god. 1712.

HGJ

Istog dana

— **Sv. Josip Benedikt Cottolengo**, svećenik, rođio se 3. svibnja 1786. u selu Bra, u pokrajini Cuneo u Italiji. U školi dobar đak, postao je svećenik, doktor teologije i kanonik. Činilo se da ima sve uvjete za »sjajnu karijeru« među crkovnjacima.

Kad je jednom pozvan k nekoj siromašnoj bolesnici da joj podijeli sakramente, osjetio je što je to siromaštvo i bijeda: ležala je u tuđoj kući u skrajnjem siromaštvu. Ubrzo je umrla i ostavila muža s troje djece. Shvatio je da tu ne pomažu lijepe riječi te nakon noći provedene u molitvi prodao je namještaj, knjige, zlatni sat, čak i kaput. Iznajmio je dvije sobe i tu najprije smjestio neku paraliziranu staricu. Kad mu je rekla da nema nikakvih papira (službenih dokumenata), odgovorio je da su mu njezine paralizirane ruke najbolji dokumenti, a njezina molitva bit će veća pomoć nego bilo kakav novac. I tako je to počelo 1828. godine.

Bolesnici su pristizali s raznih krajeva. Cijeli pothvat Josip je nazvao »Mala kuća Božje providnosti«. No, vrag ne miruje. Kad se i u okolici Torina pojavila kuga, neki su prijavili i njegovu »kuću« kao izvor zaraze. Vlasti su mu zabranile rad i zatvorile »prihvatilište«. Mnogi su se radovali što je, eto, propala »luda« Cottolengova zamisao!

Kažu da je tada Josip rekao, kako kupus treba presaditi, ako želimo da se razvija i raste. Stoga i on nakon nekoliko mjeseci izlazi iz grada i u predgrađu Valdocco unajmljuje neku krčmu i daje joj ime »Mala kuća«. I opet su bolesnici i siromasi navalili. Ubrzo je došao poneki liječnik, bolničar i apotekar pa su radili i pomagali besplatno. Bilo je dosta dobrih žena koje su kuhale, prale, spremale. Već 1842. g. naselje ima 7000 ljudi. Danas je »Mala kuća« zapravo veliki grad. Tisuće bolesnih i zapuštenih liječe se besplatno, bolničko osoblje radi badava, darovi stižu sa svih strana...

Kad su Josipa pitali, kako to sve ide i kako je to on organizirao, odgovorio je: »Ja to ne znam. To zna Božja providnost!« Silna vjera toga čovjeka okupila je u deset redovničkih družba tolike ljude i žene koji su povjerovali Providnosti. Ozbiljno su shvatili: »Ako budete imali vjeru i ne posumnjate,

(...) sve što zaištete u molitvi vjerujući primit ćete« (Mt 21,21-22), »Nemojte zabrinuto govoriti: 'Što ćemo jesti?' ili: 'Što ćemo piti?' (...) Zna Otac vaš nebeski da vam sve to treba. Tražite stoga najprije kraljevstvo Božje i pravdu njegovu, a sve će vam se ostalo nadodati!« (Mt 6,31-33).

Pred samu smrt Josip je pozvao svoje suradnike da zajedno s njim zahvale Providnosti za sve što je učinila za bolesne i siromašne. Posljednje su su mu riječi bile: »Hajdemo u dom Gospodnji!« (Ps 122,1) i mirno je izručio svoju veliku dušu Božjoj providnosti. Bilo je to u Torinu 30. travnja 1842.

Njegova »Mala kuća« svojim životom i radom i danas cijelome svijetu svjedoči o veličini Cottolengova duha koji je jednostavno povjerovao Evanđelju i pomogao duhovno i materijalno onima kojima je to najpotrebnije. Njegov život za sve je kršćane putokaz i uputa: »Idi pa i ti čini tako!« (Lk 10,37).

GHJ

— Sv. Eutropije, biskup i mučenik. Njega je sv. Klement papa posvetio za biskupa i poslao među Santonce u Galiju, gdje je ne samo riječju već i krvlju svjedočio za Krista.

— Sv. Amator, prezbiter, Petar, monah, i Ludovik, mučenici u Kordobi.

— Sv. Lovro, mučenik u Novari. S njim je mučeno i nekoliko djece koje je on odgajao.

— Sv. Afrodizije, prezbiter, i trideset drugih, mučenici u Aleksandriji.

— Sv. Marijan, štioc (čitač), i Jakov, đakon, mučenici u Lambesj u Numidiji za cara Decija.

— Sv. Maksim, mučenik u Efezu za Decijeva progonstva.

— Sv. Sofija, djevica i mučenica u Fermu u Picenu.

— Sv. Donat, biskup u Euru u Epiru za vrijeme cara Teodozija.

— Sv. Pomponije, biskup u Napulju.

— Sv. Erkonvald, biskup u Londonu.

Suradnici u ovoj rubrici:

FC = Franjo Carev

HGJ = Hrvatinić Gabriel Jurišić

IK = Ivan Keravin

JB = Jure Brkan

KJ = Karlo Jurišić

MB = Marko Babić

PB = Predrag Belić

ŠŠ = Šimun Šipić

Svece koji su navedeni pod Istog dana a nisu potpisani priredio:

Šimun Šipić.